

SLOVENSKI NAROD.

Izbava vsak dan zvečer, ismihi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vsa leta 20 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 80 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne odira. — Za ostanke plačuje se od peterostopenjskega petič-vrata po 12 h, če se ostanke enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanke t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vagovo ulico št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Spreobrnjeni Šuklje.

III.

Korenitejši kakor Šuklje ni še nikdar noben človek spremenil svojega prepričanja. Spreobrnjenje je popolno in le škoda, da Šuklje kakor svetopisemski Savel ni premenil tudi imena, da bi stal pred nami kot popolnoma nov mož, kajti novi nazori, ki jih zastopa, se slabo strinjajo z njegovim starim imenom.

Videli smo, da je Šuklje postal veren katoličan, videli smo, da je postal pristaš starih svojih sovražnikov, katerih svoje čase ni mogel dosti prezirati in videli smo, da se je spreobrnil tudi glede kmetijske organizacije. S tem pa njegovo spreobrnjenje še dolgo ni končano.

Na shodu dne 13. t. m. je dobropolski Jaklič vprašal Šukljeja, kaj misli o splošni in enaki volilni pravici in Šuklje je točno odgovoril, da stoji na programu katoliško-narodne stranke ter da kandiduje na podstavi tega programa. Šuklje se je s tem jasno in precizno izrekel za splošno in enako volilno pravico.

Tudi to je nekaj novega. Pred tremi leti, ko je bil Šuklje že v srečni posesti tega, kar je bil v mladosti izgubil, ko se je Šuklje že prišteval ogromnemu krogu vernih katoličanov in izpolnjeval cerkvene zapovedi in verske dolžnosti — tedaj Šuklje še ni hotel ničesar slišati o splošni in enaki volilni pravici.

Na shodu v Novem mestu 4. avgusta 1900. je Šuklje z ozirom na nasvet, da bi se z uvedbo splošne enake in direktne volilne pravice premenile sedanje razmere, rekel: „Tako modrujejo socialni demokrati in glej čuda, celo med konservativnimi Slovenci nahajajo se gospodje, kateri omamljeni po volilnih uspehih l. 1897, ko je peta kurija na Slovenskem poslala same duhovnike v državni zbor, bi se kaj lahko sprijaznili s tako uredbo. Gospoda moja, jaz pa za svojo osebo temu odločno ugovarjam. Priznavam, da dandanes, ko imamo splošno vojaško dolžnost, dandanes, ko se naslanja državno

gospodarstvo večinoma na indirektni davek, se ne sme noben polnoletni in samostojni državljani izključiti od volilne pravice. Ali iz tega še nikakor ne sledi, da bi morala biti ta pravica objednem razdeljena na jednake deleže. Ni res, gospoda moja, da imajo vsi državljani jednako zanimanje in jednako važnost za državo, ni res, da glas recimo vseučilišnega profesorja, čegar ime pozna ter spoštuje ves izobražen svet, ravno toliko tehta kakor glas pouličnega pometača. To so dejanske razmere in njim se mora uklanjati, njim se mora prilagoditi tudi državno volilno pravo. Gospoda moja, včasih sem se „ex professo“ moral baviti z zgodovino, in le-ta vcepila mi je prepričanje, da splošna jednaka volilna pravica navzlic vsem svojim navideznim uspehom ni nobena sreča za državo, v kateri je uvedena. Rodila se je na Francoskem — oglejte si sedaj francoski parlament z njegovo notranjo gnjilobo in spridenostjo, ter sodite po tem, ali je taka uredba v istini ono nezmotno sredstvo proti vsem družbenim in državnim boleznim, kojim ga proglašajo socialno-demokratska reklama. Ne, gospoda moja, posledice jednake volilne pravice so v obče dvomljive vrednosti, najmanj pa bi bila umestna v naši Avstriji, obsejajoči velike dežele, na primer Gališko, v katerih je ogromna večina prebivalstva dandanes še na neizrecno nizki stopnji duševne izobraženosti in politične zaostalosti!“

Takih nazorov je bil Šuklje še pred tremi leti in ko ga je dr. Šusteršič zaradi njih napadal, je Šuklje te svoje nazore krepko branil v „Slov. Narodu.“ Ožigosal je klerikalno zahtevo glede splošne in enake volilne pravice na najostrejši način, proglasil jih za pomije in ostanke iz dr. Adlerjeve ljudske kuhinje in iz te programatične točke izvajal, da je na Kranjskem premnila katoliška konservativna stranka ter da se na njenem mestu šopiri radikalno-demagogiška frakcija. In Šuklje je tudi pokazal na veliko nevarnost, ki preti Slovincem od te politične zahteve, ker mora odbiti od Slovencev vse njihove stare prijatelje, ki o splošni in

enaki volilni pravici nečejo ničesar slišati, saj v obeh zbornicah ni ne 50 pristašev te misli. Šusteršiču, ki je na nekem shodu v Kamniku zahteval uvedbo splošne in enake volilne pravice, je Šuklje tedaj zaklical: „Ali še sedaj ne spoznate, da katerega vratolomnega propada tirate Vi in Vaša skrajno škodljiva politika siromašni narod slovenski? Ali ste v istini tako od Boga zaslepljeni, da ne sprevidite, da se morajo proti programu takega političkega mlekozobneža kakor en mož dvigniti vse stranke, dosihmal združene v državno-zbornski desnici, da bodo v slučaju, ako se slovenska delegacija, v kateri prevajajo ožji Vaši pristaši, uda sugestivnemu Vašemu vplivu, posledice nastale, iz kojih mora z neizprosno logiko izvirati popolna osamelost naših zastopnikov v drž. zboru?“

Tako je takrat grmel Šuklje, sedaj pa je prisegel, da bo tudi on delal to politiko in prodajal slov. kmetu ostanke in pomije iz dr. Adlerjeve ljudske kuhinje.

Razmere se od l. 1900 niso čisto nič premenile, kar je Šuklje govoril in pisal l. 1900 velja do pčice še dandanes, — spreobrnil se je samo Šuklje. Ko bi bili poredni, bi kakor svoj čas Šuklje Šusteršiča lahko mi danes vprašali Šukljeja „kako namreč oživotvoriti blestečo to idejo“ in lahko bi Šukljeja zasmehovali z njegovimi lastnimi besedami, ali zdi se nam dovolj na tem, kar smo konstatirali. Šuklje kot prodajalec ostanov in pomij iz dr. Adlerjeve ljudske kuhinje — to že zadostuje!

Kranjsko ljudsko šolstvo in učiteljstvo.

(Dopis iz učiteljskih krogov z dežele.)

V.

Formalne učne stopnje so bile prvi vzrok, da so se razni nezadovoljni neži vzdramili. Nikakor jim ni šlo v glavo, da bi zamenjali svojo staro »metodo« z novo ter poučevali tako, kakor nas uče današnji najboljši pedagogi. Zabavljajo pa na formalne učne stopnje najbolj tisti, kateri pravzaprav teh stopinj v bistvu niti ne

poznajo ne, dočim se oni del učiteljstva, ki se strinja s stremljenjem za izboljšanje ljudskega šolstva, tesno oklepa formalnih stopinj pri pouku. Že vsak rokodelce ima nekoliko načrta, po katerem uravnava svoje delo, in ljudski učitelj, kateri ima v rokah najdražji zaklad našega naroda, naj bi nastopal v šoli brez pravega načrta, torej kar tja v en dan! Navadno se je do Hubadove dobe tudi tako postopalo po večini naših šol, in zato se ni prav nič čuditi, da je med našim ljudstvom toliko takih otrok, kateri po šestletni šolski dobi niti navadne dopisnice ne znajo pravilno napisati; da, premnogo je tudi takih, ki le z največjo silo začekajo svoje ime, dasi imajo v rokah izpustnico! Ali ni to vneboupijoč greh? In, ali ni bil že zadnji čas, da se je začela izboljševati učna metoda po naših šolah? Mogoče, da mi bo ta ali oni ugovarjal, da prečno slikam naše šolske razmere. Da imam prav, evo vam, neverjetni Tomaži, par vzgledov. Pred javnostjo se je naša deželna šolska uprava razkričala, da prestrogo postopa s ljudskim učiteljstvom; pred javnostjo hočem pa tudi pokazati, da je bil že skrajni čas, da je začela tudi na ta del našega ljudskega šolstva obračati svojo pažnjo. Moj sosed je v svoji šolski občini, katera je popolnoma klerikalna, priljubljen mož. Splošno se govori, da tako dobrega učitelja sploh še nikdar imeli niso; to pa zato, ker ni nikdar nobenega otroka naznanil zaradi zanemarjenega šolskega obiska, čeprav je največkrat kar polovico otrok manjkalo v šoli. Tudi v razrednico zamud ni nikdar zabilježeval. Tednik mu je bil deveta briga; kar po pol leta zapored, ali pa še dlje, je bilo zabilježeno v tedniku samo ponavljanje. Ko je tega »pedagoga«, seveda velikega nasprotnika formalnih učnih stopinj, obiskal nadzornik, je pokazal svojo metodiško umetnost s tem, da je pustil svoje učenke čitati naprej, potem pa iste besede nazaj, n. pr. takole: »Kovač je rokodelce; zdaj pa nazaj: »celedokor ej čavok«. Nadzornik je začel

gledati debelo; mislil si je, da je začel v kako turško šolo. Ko je šlo po tej »metodi« v enomer naprej, je nadzornik vstal, vzel klobuk ter nevoljno odšel. Ne dolgo po tem dogodku je dobil ta »pedagog«, kateri je, mimogrede povedano, tudi še klerikalec, modro polo ter je moral takoj v »zasluženi« pokoj. In ta slučaj ni osamljen! Ni se pa temu preveč čuditi, ker se do Hubadove dobe za metodo skoraj nihče zmenil ni. Kdor sam ni imel veselja do tega in se iz lastne volje ni naobraževal, je zaostajal bolj in bolj ter se končno povspel do takega »pedagoga«, kakršnega sem omenil v tem slučaju.

Na neki drugi šoli v našem okraju je pa učitelj, kateri rabi vso šolsko dobo samo dve knjigi, in sicer tri ali štiri leta Abecednik, potem pa Zgodbe sv. pisma. Vso šolsko dobo otroci niso drugzga počenjali v šoli kakor brali in nekoliko prepisovali. Tudi ta »pedagog« je moral neprostovoljno v pokoj.

Zdaj pa značilen vzgled o postopanju pri pouku iz neke redovne šole. Znano je, da igra po redovnih šolah učenje na pamet, torej dresura, zelo važno ulogo. Ko je začel okrajni šolski nadzornik v to šolo, se ni mogel prečuditi, kako učenke gladko in lepo odgovarjajo. Naposled se je hotel sam s par vprašanji prepričati, o sposobnosti učenk. Prva mu ne da odgovora; učiteljica pristopi k nadzorniku ter mu pravi, da ta učenka sploh nikdar nič ne zna. Nadzornik vpraša potem njeno sosedinjo, a tudi ta molči; učiteljica pravi, da ta rada izostaja iz šole. Nadzornik pokliče učenko poleg nje; tudi ta ni dala nič odgovora; učiteljica pravi, da se le ta neče doma nič učiti. Nadzornik pokliče četrto učenko; ta se pa pogumno odreže in pravi: »Gospod nadzornik, to vprašanje ne zadene mene«. Tableau! Nadzornik je vzel klobuk ter odšel.

V neki drugi dekliški šoli se je pa pripetil tale slučaj. Učiteljica izprašuje učenke; vse učenke vzdigujejo roke na vsako vprašanje, zna-

LISTEK.

V proslavo 25letnice okupacije Bosne in Hercegovine.*)

(Konec.)

Krasno jutro nas pozdravi 17. avgusta. Obeta nam vroč dan v dvakratnem pomenu. Pazno ogledujemo okolico, kje se kaj giblje. Od Stolca sem po dolini se vije gladka, bela cesta. Zdaj zaslišimo vrišč. Zagledamo jezdece, za njimi zastavonošo z zastavo in zadaj se pa pomika moštvo v kolonah. Katera četa bi li to bila? Pa od te strani tu sem? ugrabljajo naši častniki, opazovaje jih skrbno s kukali. Kar jih spoznajo. »Topničarstvo smer cesta!« sliši se povelje. Ceni se daljavo. Topovi zagrmijo, puške zaropotajo. Turki se razkrope za skale, za ozidje grajščine Rizvan Begovičeve in dalje gori po brdu in kakor se iz gromonosnega oblaka vsuje toča, tako se vsujejo turške kroglice mimo naših glav. Turki hočejo naprej na nas, a vselej so potisnjeni nazaj. Na ozidje zapi-

čijo svojo zastavo, a avstrijski uhačji jim jo takoj vrže tja za zid. Vendar vsa naša hrabrost ne izda nič; Turkov je čimdalje več, 7—8krat več kot nas. Hočejo nas obkoliti. Že pokaj skoraj z vseh strani na nas. Popoldne nam pride na pomoč še 3. bataljon tirolskih cesarskih lovcev, a tudi ta pomoč se je izkazala za neizdatno. Sovražnik se ne umakne, ljut boj se bje do trde teme.

Dne 18. avgusta je naš cesarski praznik. Mi smo mirovali in sovražnik nas tudi ni nadlegoval. Pokopali smo padli 5 tovarišev in se pokrepčali z jedjo in pijačo.

Zdaj pa pogledimo, kaj se medtem godi v Stolacu. Tu je priklopila sila do vrhunca. Lakota proti Avstriji se uničiti. Da reši posadko, žrtvuje se tiatega bataljona junaški narednik. Da si obriti glavo po turško, preobleče se v obleko ubitega Turka, zadene vrečo s patroni preko rame, vzame njegovo puško, vtrade se v temni noči iz trdnjave in hajdi med ustaše. Ker je znal prav dobro srbsko hrvaški jezik, prav lahko izhaja z njimi. Ogleda si dobro njih postojanke, kje so in koliko jih je. Nato

se vrne ta »Turk« od sovražne bojne črte na našo stran sem. Pripelejo ga pred naše častnike. Tu pa se jim lepo po vojaško predstavi, pove kdo da je in od kod ter pripoveduje, da je posadka v Stolacu v skrajni nevarnosti. Poklali in pojedli so že vse erarične konje, zdaj imajo le častniške; vodo pa moštvo že skoraj na kapljice dele. Brž se sporoči signalnim potom ekscelenci Jo vanoviču v Mostar. Takoj se vzdigne vsa 3. gorska brigada in gre za nami.

V noči od 19. na 20. avgusta se zgosti in imenitno podaljša naša črta. Zjutraj napadejo sovražnika. Ljut boj se vname. Vse se kadi. V dveh urah je bil sovražnik popolnoma razbit in poražen, cesta v Stolec pa odprta prometu. — Pri tem le napadu je posebno veliko trpel domači 33. lovski bataljon.

Pri teh bojih se je odlikovalo vse. Vsak je storil še več kot svojo dolžnost. Častniki in pisarji so streljali s puškami ranjencev. Še celo trobentači so se odlikovali. Med najhujšim navalom Turkov na bataljon, spravili so se za bojno črto in tam

trobili »ekstramarše« bojevnikom v veselje in pogum. Ko je stotnik Bretschneider iskal varnega zavetja pred sovražnimi kroglicami, vstane trobentač Lužar, gre po hribu tja doli v klance, ne glede nato, če ga katera krogla zadene, vzame kamen, kolikoršnega more nesti, in ga prinese stotniku pred glavo za zavetje. Za ta junaški čin dobi srebrno kolajno in za patrolovodja avanzira. Tisti narednik, ki se je preoblekel za Turka, dobil je zlato, naš nadlovce Golob veliko srebrno, Nussdorfer, Urbas, Marout, Pivk, Marentič in Založnik male srebrne kolajne. Vrh tega je bilo mnogo pohvaljenih.

Z napornim potovanjem v Nevesinje in Gaško ter z vročim bojem pri Klobuku bila je okupacija Hercegovine završena. Mi smo šli v zimsko taborišča in od ted polagoma domov.

Tako smo pred 25. leti pošteno spolnili svojo dolžnost. Katero dolžnost pa imamo zdaj? Vrnili ste se v svojo milo domovino, vrnili se v naročje ljubih starišev in svojih dragih. Ustanovili ste si lastno ognjišče in svojo družino. Bog vam je dal

dobre otroke. Naj nikar ne bo vaša skrb otrokom dati le kruha in obleke, temveč glavna skrb vam bodi otrokom dati pametno vzgojo. Pridno jih uči in pšiljaj v šolo, v dolgih zimskih večerih in kadar sploh je prilika, jim pa pripoveduj iz svoje bogate skušnje take epizode, kakoršno sliko sem vam jaz danes podal. Povej jim, kako se je ta in oni odlikoval. Povej jim, zakaj je ta dobil zlato, zakaj oni srebrno kolajno. Tako pripovedovanje kaj blagodejno vpliva na razvoj mlade duše. Odgovorili boste na ta način same junake, ki bodo enkrat ponos in zaščitniki mile domovine.

Ozrimo se zdaj pa še tja doli v Bosno, Hercegovino! Pogledimo, kakšni ste ti deželi po preteku 25 let. Hodili smo takrat po slabih, razdrapanih potih; le za silo moglo se je naprej. Za nami prišli so pridni pionirji in naredili lepe, široke ceste, da se z landaverjem lahko voziš semintja. Zgradilo se je mnogo železnic, ki prevažujejo blago in potnike iz kraja v kraj in tako pospešujejo promet. Sezidalo se je več cerkva ter ustanovilo in odprlo

menje, da bi bile rade vprašane, in vsaka je tudi prav gladko odgovorila. Na nadzornika je napravil ves razred najboljši utis ter je pohvalil učenke in učiteljico. Ko se snide potem s svojim prijateljem iz dotičnega kraja, začne mu takoj pripovedovati o neumorni pridnosti učiteljice in učenk tega razreda. Ta se mu pa nasmeje in mu pravi: »Ta Te je pa dobro povlekla! Ali nisi zapazil, da so nekatere učenke vzdigovale desno, druge pa levo roko. Tista, katere so dvignile desno roko, je bilo to dokaz, da znajo na vprašanje odgovoriti, one pa, katere so dvignile levo roko, so — seveda vse dogovorno z učiteljico — pokazale s tem, da ne znajo odgovoriti. In res je bilo tako.

Takih in podobnih slučajev je še veliko in veliko, in zadnji čas je že bil, da je začelo naše deželno šolsko oblastvo trebiti ta »Augijev hlev«. Že samo imenovanje Hubadovo deželnim šolskim nadzornikom je mnogo pripomoglo, da se je začelo obračati na bolje. N. pr. moja sosedinja na dvorazrednici je bila do nove dobe zelo površna. Prvo leto je vzela iz računstva številni prostor do 80, drugo leto do 60 in tretje leto pa samo do 40, češ, naj se potem nadučitelj ukvarja in muči, kakor se hoče. Vsa drugačna je pa postala, ko je bil imenovan Hubad deželnim šolskim nadzornikom. Začela se je pripravljati na pouk in čitala metodične knjige. Danes vam je uzorna učiteljica v našem okraju. To je pokazal že njen letošnji referat za okrajno učiteljsko konferenco.

Žal, da jih je pa še mnogo med nami, kateri se prav nič ne zmenijo za izboljšanje metode ter vsakemu izboljšanju kar naravnost nasprotujejo ter zabavljajo črez najnovejše odredbe in črez šolska oblastva, oziroma posamezne ude šolskih oblastev, svoje delavne in v istini napredne tovariše pa obkladajo pri vsaki priliki s »štreberji«. Kdor je pa prijatelj napredka in šole, mora pa te »štreberje« le pozdravljati ter želeči, da bi se njih število čimbolj pomnožilo.

Sicer se pa ne deluje samo pri nas za izboljšanje ljudskega šolstva, ampak po vseh kronovinah avstrijskih. Razlika je le ta, da pri nas šolska oblastva z nemarneži zelo prizanesljivo postopajo, v drugih kronovinah pa kar najstrožje gledajo na to, da je učiteljstvo na svojem mestu v šoli. Kdor se ne pokori, ga hitro zadene § 53. državnega šolskega zakona z dne 14. maja 1869. (Glej Hevmsl. str. 43!) V Gornji Avstriji je vsmiselnost tega paragrafa deželno šolsko oblastvo letos 23 učiteljem, ki niso zadovoljili zakonitim predpisom in odredbam šolskih oblastev, ukazalo, da se morajo še enkrat podvreči preiskušnji o učni usposobljenosti! Pri nas se kaj takega še ni zgodilo, mogoče pa, da se bo! Torej, pozor, tovariši pred tem paragrafom! Ne dajmo se

begati od »fakcijske opozicije«, ampak posnemajmo one, ki so vneti šolniki ter se ne protivijo napredku na šolskem polju. Pred očmi imejmo vedno naš narod, da ga povzdignemo s pomočjo šole na čim večjo stopinjo omike. Kdor deluje v tem smislu, je res napreden in idealen učitelj ter pravi prijatelj svojega naroda; kdor pa postopa drugače, je pa prav navaden — dninar.

Vstaja v Macedoniji.

Demonstriranje ruskega brodograja po Črnem morju se Turški ne vidi popolnoma nedolžno, temu je v velikih skrbih, da se ne bo dala Rusija odpraviti s samimi praznimi obljubami glede stavljenih zahtev kot zadoščenje za umor konzula Rostkovskega. Ruska eskadra šteje 130 topov in 2497 moč, vsekakor moč, katere se je trhli turški mornarici treba bati.

Macedonija je pravzaprav edno bojno polje. Ni ga dneva, da bi se ne vršilo več spopadov na raznih krajih. Turško vojaštvo počenja taka grozodejstva, ki pripravljajo vstaje na rob obupa ter jim ne preostaja drug izid, kakor boj na življenje in smrt. Najgrozovitejše so gospodarili Turki v Kruševu. Mesto so bili zasidli vstasi ter razobesili v njem bolgarske zastave. Dne 18. t. m. je prišlo pred mestom do odločilne bitke. Po dolgem boju so zavzeli Turki mesto ter vprizorili strašno klanje. Vedli so se, kakor v divjih roparskih navalih v prejšnjih stoletjih. Kar jim je prišlo živega pod handžar, so poklali ter razdajali 360 hiš. Tudi v neki vasi blizu Kruševa je bila bitka. Turki so obkolili nadsto močno vstasko četo ter vse deloma poklali, deloma pa vjeli ter jih odvedli v Monastir. V Deagaču so Turki konfiskovali 16 sodov materijala za dinamitne patrone. Sode je poslal Hadži Damudi iz Smirne nekemu Grku.

Turška se neprestano mobilizuje. V Solunju je zopet mobilizovanih 16, v Peču pa 7 turških bataljonov. V celem solunjskem okraju ima sedaj Turška 170.000 moč vojaštva.

Sedaj so se začele vendar tudi tuje vlade zanimati za nevarno stanje v Macedoniji. V Beogradu se je vršil velik shod v prilog Macedoncem, srbska vlada je izročila sultanu noto, v kateri se zahteva, da se morajo preiskati vzroki dogodkov ob srbski meji. Francoski poslanik Pressansé je obvestil ministra zunanjih zadev Delcasséa, da bo v zbornici stavil interpelacijo zaradi dogodkov v Macedoniji. »Novoje Vremja« zahteva, da se morajo pri turški policiji in žandarmeriji nastaviti ruski in avstro-ogrski častniki, ki ne bodo služili le za denar, temuč tudi kot Slovani. Švedi in Nizozemci so nespodobni za tako službo, ker ne znajo jezika ne običajev v deželi.

Profesor slovanske filologije v Sofiji dr. Ljubomir Miletić, rodnom

Macedonec, je imel razgovor z nekim praškim dopisnikom o sedanjim macedonski vstaji. Miletić je rekel, da je sedanja vstaja le nekaj preludij, a dolgo ne bo trajala, ko bo napočila revolucija, kakršne še ni videl slovanski jug. Vstaja se pripravlja že deset let. Dosedaj so imele vstaskе čete le namen, braniti mirne kristjane pred turškimi grozodejstvi. Upali so vedno na mirna sredstva, posebno ko sta Rusija in Avstrija vzeli v roko diplomatsko rešitve. Ko pa so se reformni načrti razglasili, spoznali so Macedonci, da se je položaj le poslabšal. Sedaj ni druge rešitve, kakor da vzplapola splošna revolucija po vseh evropskih turških pokrajinah od albanske meje do Črnega morja.

Madjari in Poljaki.

Med tema dvema narodoma je nekaj tipične posebnosti. Poljaki so edini Slovani, ki so jih Madjari izvezli iz svoje mržnje. Že vedó zakaj. Poljaki imajo pač mehko hrbtenico ter v izbiri sredstev niso preveč tankovestni, kakor tudi Madjari ne. Ni še dolgo temu, ko so poljska društva izjavljala simpatije Hrvatom ter obsojala madjarsko tiranstvo. Ravnokar pa so si Poljaki in Madjari ležali v Budimpešti v bratskem objemu. Včeraj je namreč prišlo s posebnim vlakom kakih 600 Poljakov iz Krakova pod vodstvom podžupana Weberfelda. Med izletniki so bili tudi uredniki poljskih listov. Madjari so sestavili sprejemni odbor, v katerem so bili vsi budimpeštanski župani. Poljaki so imeli s seboj godbo, ki je igrala Rakoczyjevo korračnico. Madjari so jih sprejeli z 17. ciganskimi godbami, ki so igrale v dolgem sprevodu neprestano poljsko himno: »Še Poljska ni zginila.« Pri pozdravih se je povdarjalo zgodovinsko pobratimstvo med Poljaki in Madjari. Krakovski podžupan je rekel v svojem nagovoru: »Poljski narod še ni izginil, ker še Ogrska ni izginila. Sedaj še res trpimo, toda čutimo, da bo vse to trpljenje imelo konec in da nas čaka srečna bodočnost. Bili smo bratje tudi v zadnjih desetletjih. V dnevih ogrske osvobodilne vojne so prišli naši sinovi, da so se borili z nami za ogrsko svobodo. Tako vojno pobratimstvo, »tak narodni objem traja večno«. Zvečer so priredili Madjari Poljakom banket na Margit-otoku. Iz vsega se vidi, da Poljaki nimajo niti iskrice prave slovanske vzajemnosti, narodnega ponosa, sicer bi se ne objemali z Madjari, ko isti najhuje tlačijo slovanske narode.

Karagorgjevići za Avstrijo.

Neki zgodovinar opisuje ravno kar, kako so bili Karagorgjevići vedno zavzeti za Avstrijo, in ako bi imela Avstrija le količkaj diplomatske modrosti, bi že davno imela Srbijo pod

svojim žezlom. Ustanovnik srbske dinastije, Jurij Petrović, ali kakor so ga Turki nazivali Karagorgje (črni Jurij), je bil posebno navdušen za Avstrijo. Že leta 1804 je Karagorgje izjavil avstrijskemu diplomatu, da srbski narod ničesar bolj ne želi, kakor priti pod avstrijsko žezlo. Avstrija naj pošlje kakega nadvojvodo kot namestnika, in Srbi mu bodo kmalu izročili ključke vseh turških trdnjav, ki jih bodo zavzeli. Ako bi bila Avstrija imela takrat pravega državnika, bi ne bila pozneje zavrgla ponudbe Napoleona III., naj vzame za Lombardijo in Benečijo celo Rumunsko. Imela bi bila v rokah skoraj vse važnejši Balkan. Leto pozneje, 6. junija 1805, ko je Karagorgje že skoraj celo Srbijo osvobodil razun trdnjav Belgrad, Šabac in Užice, je pisal zopet cesarju, da ima 97.000 moč pod orožjem; potreboval bi le enega kanonirja in če tudi le star top, ki ga bo dobro plačal. Prosi za to, ker je razun Boga avstrijski cesar njegovo edino upanje. Avstrijska bi vendar naj uvidela, da je vse, kar je storil, le v njenem interesu. Tudi ta prošnja se je odklonila. Leta 1806 je Karagorgje zopet poslal deputacijo k cesarju s prošnjo, naj Srbijo priklupi Avstriji. Znani grof Stadion pa je cesarju znova odsvetoval. Leta 1808, ko je bila vzeta Turkom zadnja trdnjava Belgrad, je Karagorgje ponovil svojo ponudbo. Zaman. Dasi je Napoleon Srbom ponujal 2 milijona piastrov, ako sprejmejo francosko varstvo, je ostal Karagorgje še vedno naklonjen Avstriji ter ji zopet ponujal Srbijo. Pisal je: »Ako Avstrija sprejme naše ponudbe, lahko z nami stori kar hoče, in s tako dobrimi vojniki, kakor smo mi, lahko gre do Carigrada. Mi ji sle dimo«. Leta 1809 je Karagorgje še enkrat ponovil ponudbo ter izjavil da izroči Avstriji trdnjave Belgrad, Šabac in Smederovo, toda dobro znani Metternich je tudi takrat cesarju odsvetoval. Zadnjo ponudbo je stavil Karagorgje leta 1810, a ker se mu je zopet odbila, sklenil je zvezo z Rusijo, ki se mu je že poprej vsiljevala. Vendar je še njegov sin, ko je zasedel leta 1842. srbski prestol, stal popolnoma pod avstrijskim vplivom. Avstrijski zastopnik je bil pravi vladar v Srbiji ter je predsedoval celo ministrskemu sejam. Pri tem se je vedel tako oblastno, da je pihal dim svoje smotke knezu v obraz, ne da bi se upal ta geniti. Tolika ponižnost je Srbe razjezila ter so kneza leta 1858. pognali.

Politične vesti.

— Glavni shod češkega narodnega sveta je sklican na dan 6. septembra v Prago.

— Na novo otvorjeni železnici Spljet-Senj je železniška uprava napravila nemške, italijanske in hrvaške napise, dasi bi bili le hrvaški napisi opravičeni. Vendar Italijani strastno agitirajo proti »tujejezičnim« napisom ter pozi-

vajo spljetskega župana, naj se ne udeleži otvoritvene slavnosti, dokler ne izginejo »tuji« napisi. Nadalje zahtevajo Italijani, naj vse italijanske občine dotlej vstavijo posle v prenešenem delokrogu.

— Kriza na Ogrskem. Cesar je prišel sinoči v Budimpešto ter bil slovesno sprejet. V dvorni palači je pričakoval cesarja nadvojvoda Josip Avgust. Liberalna stranka se trudi, pregovoriti opozicijo, da odneha od svojih narodnih zahtev toliko, da bo mogoče skleniti mir.

— Baron Fejervary, bivši ogrski bramborski minister, postane poveljnik ogrske telesne straže na mestu vpokojenega fmlt. princa Eszterhazyja.

— Izgredi na Hrvaškem. V Zaprešiću so oddali orožniki 11 strelav. Razun treh mrtvih kmetov je šest smrtno ranjenih, 20 pa lahko ranjenih. Prišla je kompanija 16. polka. Tudi v Zagrebu so bili izgredi, dasi je železniška uprava skrila madjarske zastave. Neki Trifunović je zgrabil konja policijskega komisarja dr. Gittnerja, ki je jezdil v množico, za uzdo, vsled česar se je konj vzpel na zadnje noge ter se prevrgel s komisarjem vred na hrbet. Policaji so zgrabili Trifunovića ter ga bili s pestmi. Danes na praznik svetega Štefana je baje državna železnica opustila razobešanje madjarskih zastav.

— Srbski proračun bo izkazal 8 do 9 milijonov frankov primanjulaja.

— Kardinal Satolli je odklonil ponujeno mu državno tajništvo, češ, da se hoče v miru posvetiti biblijskim študijam.

— Prestop iz katoliške v protestantsko cerkev na Nemškem je znašal po najnovejši statistiki v pretečenem letu trinajstkrat večje število kot prestop v katoliško cerkev.

Šuklje pred volilci.

III.

Šuklje v Litiji.

(Dalje.)

Posojilnice zamorejo le koristiti onemu delu delavcev, ki imajo samo kakor obrt, veliki masi delavcev ne morejo dosti koristiti. Ona nima kaj vlagati, posoja se ji pa ne. Ali tudi obrtnika ne morejo varovati v konkurenci z velikim kapitalom. Tisto velja tudi o zadrugah za prekup surovin. Delavec dela s tujo stvarino. Konsumna društva zamorejo delavcu največ pomagati. Ali čim cenejše bo dobaval ta živila in drugo, tem cenejši bo moral svojo delavsko moč prodajati. Zadruga in posebna konsumna, so se na Angležkem, v Ameriki in na Nemškem čudovito razvile. Bojim se, da gonijo le vodo na socialno-demokratski mlin. To vse prevedi ljudi žene v racionalizem, ki je računna, da obstoji slednjic vse: verstvo, vsa politika in vsa modrost, vse človeko-ljubje in humaniteta v adiranju, subtrahiranju itdi. Ako že morajo biti za druge, morejo biti koristne le po vodstvom kat. duhovščine, ki je edina

Dalje v prilogi.

mного šol, ki dajejo izobrazbo ondotni mladini. Kjer si se pred 25. leti zastoj oziral po gostišči in kjer nisi mogel dobiti človekoljubne postrežbe niti za drag denar, tam se danes vzdigujejo z vsem komfortom opremljeni visoki hoteli. Iz naših taborišč se je pred 25. leti vzdigoval dim. Tudi danes se vzdiguje dim, a ta dim prihaja iz visokih dimnikov mnogobrojnih tovarn, ki so bogati viri blagostanju okupiranih dežel.

Tako smo z avstrijsko zasedo kar predruščili ti deželi. Napravili smo iz dveh zanemarjenih, opustošenih dežel dva krasna bisera, ki sta žal še zdaj v turških rokah. Daj Bog, da bi ta dva bisera, ki sta Avstro-Ogrsko stala 278.000.000, bila kmalu vtisnjena v svetlo krono presvitega našega cesarja! Postavili smo si z junaškim činom svojim sami najlepši spominek. Postavili smo si tako lep spominek, da dokler obstoji Bosna, Hercegovina, dokler človeški rod živi — in biva tod, donela bo kranjskim fantom in njih bojnim tovarišem neminljiva čast in slava.

J. Tramšič.

Renegat.

Povest iz tržaškega življenja.

(Po resničnih dogodkih spisal I. B.)

XIV.

Sancina ni bilo doma. Gospodinja, stara vdova brez svojih ljudi, je povedala brezspalni Karloti, da je Sancin že zgodaj zjutraj odšel z doma. Kam je šel, kdaj se vrne in kje bi ga bilo dobiti, tega ni povedala.

Karlota je bila v zadregi, kaj bi storila, a odločila se je hitro. Obrniviši se k Sancinovi gospodnji ji je rekla:

— Siora Catarina — Sancin je v velikanski nevarnosti. Policija ga išče, in zato sem prihitela sem, da ga svarim in ga rešim. Policija utegne priti vsak čas — da vzame vsa njegova pisma. Ali mi hočete pomagati, da rešim Sancina?

— Vse storim, kar želite, gospodična. Kaj je pa takega storil gospod Sancin, da ga hočejo zapreti?

— Ničesar ni storil, nedolžen je, ali sum leži na njem in zato morave hiteti.

— Kaj pa naj storim, je tarnala starka in zbegana hitela sem in tja po sobi.

— Pred vsem mi pokažite, kje ima Sancin svoja pisma shranjena. Stara vdova se je nekaj časa obotavljala, kakor bi Karloti ne zapala, a potem je dejala:

— Vi ga ne boste izdali, kaj ne, gospodična. Saj vas ima tako rad.

Karlota si je grizla ustnice. Spomin na Sancinovo ljubezen jo je zadel neprijetno, a premagala je hrabro grenka čutila, ki so jo obšla.

— Uživala sem njegovo ljubezen, pila slaj njegovih poljubov — jaz ga ne izdam, za ves svet ne.

Starka je peljala Karloto v svojo kuhinjo, potegnila iz stare skrinje zveženj papirjev in ga izročila Karloti.

— To so tisti papirji, ki jih iščete. Sancin jih je dal meni v shrambo in mi je naročil, da jih takoj sežgem, če bi kdaj kak policaj prišel k njemu. Kaj mislite s temi papirji storiti?

— Ali mi zaupate, siora Catarina?

— Da, ali —

— Slušajte! Jaz grem zdaj iskat Sancina, vi pa vzemite te papirje in pojdite v moje stanovanje. Tam počakajte na-me. Papirjev ni treba nikomur pokazati in jih nikomur izročiti, nego le Sancinu samemu. Ali vam je tako prav?

Starka je zadovoljno prikimala. Spravila je zveženj v košaro, s katero je hodila na trg, in nametala na vrh nekaj zelenjave.

— Tako — jaz sem pripravljena.

— Pojdive torej, je odgovorila Karlota. Jaz grem naprej, ker se meni mudi, vi odidite malo pozneje — kdo ve, če ni že kak policaj pred durmi.

Karlota je odšla. Stopivši iz hiše, je pri vratih nasprotne hiše zagledala gospoda srednje postave in črnih brk, ki jo je pazno premotril od nog do glave, a jo mirno pustil iti svojo pot. Karlota pa ga je dobro poznala še iz časa, ko ni imela svilenih oblek in pariških čevljev, nego je bila še natakara. Spreletel

jo je mraz, ko ga je zagledala. Bil je to detektiv Schabl. V strahu je zavila v ulico, po kateri je moral priti Sancinova gospodinja — čez nekaj minut se je starka res pojavila v ulici — detektiv jo je torej pustil v miru. Karlota je hitela naprej. Stopila je v prvo kavarno in tam v naglici spisala kakih dvajset pisem kratko vsebino: »Sancinu proti velikanski nesreči, naj pride takoj v Via dei forni št. 6.« Ta pisma je razposlala po postreščekih na razne strani, kjer je vedela, da Sancin običuje. Poslala je tako pisemce tudi Emi Morosinijevi in Ivānu Dolinarju, povrh pa je poslala še postreščeka iskat Sancina po onih gostilnah in kavarnah, v katere je zahajal.

S tem je storila, kar je bilo v njenih močeh. Največjo skrb ji je delalo to, da bi mogel Sancin, predno dobi njeno posvarilo, iti na svoje stanovanje. Ali tudi ta nevarnost se ji ni zdela več tako velika kakor prej — saj so bili odstranjeni vsi papirji, ki bi ga mogli kompromitirati, brez dokazov se mu ne more nič posebnega zgoditi.

poštena, ki bode pošteno nadzorovala in vodila iste in zraven gledala na vzvišenejšo smotro človeka, da ostane organizirano vezan z Bogom. Imam izkustvo v kandidaciji vinariki zadrugi, katero sem jaz ustanovil pod pokroviteljstvom davorščine. Sempel delniško društvo je pa še brez kapitala in kmet se ne briga zanj. Jaz tedaj mislim, da ne more zaustaviti niti največja politična sloboda, najlepše uspevanje zadrug propadanja delavske mase, mej katero tudi štejem manjšo kmetijo.

Res uspevajo zadrug na Nemškem in Češkem, ali v Krkonosih nimajo srcaje tkalci, ki izdelujejo platno za veliki svet. Delavci moro na Angleskem, kjer zadrug napeljuje uspevajo, kakor muhe in tako tudi na Nemškem. Močan človek prejšnjih časov izginja, pohabljen ljud nastopa. V severni Ameriki so: črni sužnji, beli proletarci in bogataši z milijardami.

Če ni drugih potem na svetu, pa nas vse liberalci in soc. demokrati spravijo v razmerje, v katerem bodo le bogataši z njihovimi pritliklami in na drugi strani absolutna odvisna delavska masa, proletarci. Novejša struja soc. demokratov sicer vidi nove srečne ljudi v majhnih gospodarjih v zvezi z zadrugami. Nekaj je res takih okoli tovarniških krajev na kmetiji z intenzivnim poljedelskim delom. Ali to so bele vrane. Princip zgodovine, da redi večina ljudi manjšino, je neizpremenljiva. Ali delavstvu se mora pomagati, drugače v sedanjih razmerah popolnoma zdvija. — Moj up je le v krščanstvu.

Krščanstvo je vsa velika vprašanja rešilo dovoljno, tudi ista, ki se tičejo reve in preživljanja ljudi. Bog hoče, da je krščanstvo kos vedno novim nalogam, da svoj izvor od njega opravičijo. Krščanstvo je rešilo rimskega sužnja, krščanstvo je vzgojilo v Nemcih, avstr. Slovanih dobrega kmeta in meščana srednjega veka, ta tip poštenega in varčljivega gospodarja. Duh krščanstva je pa tudi velika gmotna sredstva zbral, s kojimi je vsikdar pomagal revežem. Ta duh bode tudi pomagal masi delavcev iz modernega suženjstva. Duh Kristusa, ki katerega klije krščanska ljubezen, bode tudi rešil delavsko vprašanje. Jaz sem se novinec v spoznanju tega duha in ne morem še povedati, kaka pota si bo ta duh izbral. Jaz sem zadostil svojemu srčnemu hrepenenju, ako sem vas opomnil kot spokornjen liberalca na to božjo pomoč. Ali nekaj že spoznavam.

Povedal sem že, da se moramo zanašati na čeznaravna sredstva božanstva in naše svete vere. Krščanstvo in cerkev ne upivate po zunanjih, mehaničnih sredstvih, ampak po duhu, ki vlada človeka. Suženjstvo Rimljanov je krščanstvo odpravilo s svojimi božjimi idejami in svojo ljubeznijo do bližnjega. Bogataši, mogoče ne so se jima uklonili. Da se delavstvu zdaj tako hudo godi, ima svoj edini vzrok le v tem, da je odpadlo od duha krščanstva. Taki delavci nimajo pravega vodstva v težavnih vprašanjih življenja. Fanatizem liberalizma le razdira, ne more pa zidati trajnih stavb. Le egoizem po večjem vlada. Naj krščanstvo zopet povsod na našem nebu zasije, in tudi gospodarstvo in politika bota našla pota prave modrosti. Potem bo tudi vse gospodarstvo ozdravelo. Duh krščanstva je duh samozatajevanja, ljubezni in na tem sloni v človeškem življenju vse. Sedanjji bogataši morajo postati taki, kakor so bili bogataši-kristjani prve cerkve. Skromnosti manjka. Vse hoče vladati, vse hoče prezirati druge. To ni krščansko, to je pogubno.

Delavci, ponižni, varčljivi, skromni morate biti! Le med takimi ljudmi se da s produktivnimi zadrugami kaj početi. Potem vas tudi bogati delodajalci ne bodo več strigili. Prvo je, da za

Nekoliko pomirjena se je vrnila Karlota v svoje stanovanje in se zadovoljno nasmehnila, ko je videla v kuhinji sedeti Sancinovo gosposdino s košaro v naročju. Starka ni dala košare niti za trenutek iz rok, nego jo držala, kakor bi bil v nji shranjen poseben zaklad.

Dvorni svetnik vitez Rinaldini pa je hodil po salonu gor in dol in nestrpno čakal, da se vrne Karlota.

Hvala Bogu, da ste vendar prišli, je zaklical, ko je Karlota vstopila. V strašnih skrbih sem bil. Že sem mislil, da vas je policija prišla.

Ta nevarnost ni bila daleč od mene. Videla sem namreč detektiva Schabla, ko je brezdvomno na Sancina čakal, toda pustil me je v miru.

Torej ste dobili moja pisma? — Vsa Sancinova pisma so popolnoma na varnem. Sicer jih nimam jaz v rokah —

Nego? — V dobrih rokah so, gospod dvorni svetnik. Čuva jih ženska, ki bi dala za Sancina svoje življenje;

ubožce skrbimo, drugič, da obnovimo lepo krščansko rodbinsko življenje, tretjič, da se seznanimo z edinimi resnicami na svetu, resnicami naše svete vere. Bog je rekel: „Vedno boste reveže imeli okoli sebe.“ V potu svojega obraza bodeš svoj kruh jedel.“ Nikdar ne spravite delavci sveta dalje, kakor do tega, da boste imeli kolikor toliko zadosti za mizo in obleko. Ne vežite se izključljivo na tukajšnji svet. Samo s poželenjem po svetni sreči ne pridete nikdar do cilja. Kristus je delavec postal S tem je označil, da stoji z vami delavci v posebni dotiki. Vi boste kot dobri kristjani pričepčani o tem, da mora tako biti, dasi ne spoznate tajnosti Boga, ker vaš duh ni tak, kakor božji. Ali jasno vam je, da je to življenje le dolina solz, pripravljanje za boljše življenje na drugem svetu, in to vas spremlja pri delu in lahka vam je smrtna ura. Vi verujete na parabolo o bogatašu in ubogemu Lazarju, vi verujete na osebno večno življenje, vi tudi veste, kako vrednost ima delo glede večnosti. Krščanstvo vam daje čednost, ki so vam pri vstrajanju v težavnem delu potrebne, ki vam pa tudi to malo mero zaslužka pomnožijo. Vi imate notranjo veselost srca, mir, ki vam delo olajšuje. Ta vas vodi k zmernosti, varčljivosti, ki vas bogati, ki vas osrečuje v rodbinskem življenju, vas ohranjuje močne, zdrave. Tako ste tudi prav omikani. Tako delate tudi socialno po talentih, ki vam jih je Bog dal. Idite v zadrugno življenje, dasi so prve zadruge ustvarili nekrščanski ljudje. Če so dobre, porabite jih. Kruh je kruh, če ga tudi brezverski moker peče. Od Boga je. Krščanstvo ima žive moči tudi za to stroko združenja. Korporacije naj bodo, to je telo in duša. To je lastnost krščanskih zadrug. Dasi so smotri zadrug le gmotni, vendar zadobi ista višjo zvezo, ako so zadrugari pravi kristjani. Ljubi Boga čez vse in bližnjega, kakor samega sebe. V tem imate vse: zapoved ljubezni do Boga, do sebe in do bližnjega, kakor sv. Avgustin uči: Kdor Boga ljubi, ne bo sebičnež. Ta ljubezen bo napravila v zadrugah žive korporacije, ki ne bodo zasledovale samo gmotnih koristi, ampak tudi srečo neumrljive duše. Kakor hitro to pot zapustite in le smoter iščete v cenemem kruhu, ne obstaja mej vami druge vezi, potem ste sebičnež, kakor brezverni zadrugari. V veri, v krščanski ljubezni se najdete to tesnejšo vez. (Dalje prih.)

Rojaki, človekoljubi!

Dne 8 avgusta 1903 ugonobil je silen požar v Bocu 70 hiš, več gospodarskih poslopij in cerkev sv. Trojice. Ker se je ogenj vsled vetra širil s strahovito hitrostjo, ni bilo mogoče skoraj ničesar oti. — Zgorelo so skoraj vse premičnine in popolnoma ves pridelek na senu in žitu. Itak revno prebivalstvo nahaja se vsled te silne nesreče v najstrašnejši bedi. Ljudstvo nima živeža, ne obleke, niti stanovanja. — Preblagi dar ljubljenske vladarja da sicer siromakom prvo pomoč, a ko nastopi zima, se reva in beda le še poveča.

Radi tega se obrača podpisano županstvo do vseh blagih ljudi s ponižno in iskreno prošnjo, naj blagovolje pomagati nesrečnim pogorelcem. Sprejme se hvalažno vsak milodar, bodi v denarju ali v blagu. Darove naj se izvoli pošiljati podpisane županstvu, a denarne prispevke sprejema drage volje tudi uredništvo tega časopisa, katero tudi objavi imena blagih darovalcev. — Vljudo se tudi prosi razna društva slovenska, da bi se spominjala nesrečnih

na kraju so, kjer jih tudi policija ne bo iskala.

— A kdaj jih dobim?

Upam, da še danes, gospod dvorni svetnik. Dobite jih v vsakem slučaju, tudi če bi policija Sancina prišla.

Rinaldini s temi pojasnili ni bil zadovoljen, a moral se je udati.

Pridite zvečer k meni, je Karlota zaključila razgovor, do večera mislim bo vse v redu in vam bom mogla izročiti pisma. Bodite brez vseh skrbi. Na me se lahko zanesete.

Ko je Rinaldini odšel z obljubo, da se zvečer oglasi, je poklicala Karlota Sancinovo gosposdino v svojo sobo. Toda obe ženski sta bili tako razburjeni, da se jima ni ljubilo govoriti. »Siora Catarina« je sedela nepremično na svojem stolu in držala košaro s papirji na kolenih, Karlota pa je vsak čas pohitela k oknu in motrila ljudi na ulici, če ni med njimi Sancina. Tako je poteklo več ur — a Sancin le ni prišel.

Bovčanov ter priredila veselice in zabave v korist revnim pogorelcem.

Županstvo v Bocu,
dne 18. avgusta 1903.

Zupan Šulin m. p.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. avgusta.

— **Shod dr. Tume v Bocu.**

Dr. Tuma je sklical na nedeljo, dne 17. t. m. shod svojih volilcev v Bocu. Vabilu svojega poslanca so se volilci odzvali skoro polnoštevilno. Dr. Tuma je govoril najprvo o položaju v deželni zboru. Povdarjal je, da so nezdavnim razmeram v deželni odboru in zboru ponajveč krivi klerikaleci, ki so napram Lahom skrajno popustljivi in se niti ne upajo nasprotovati čudnemu postopanju deželnega glavarja Pajerja; razlagal je zadevo o užitnini, o brezobrestnih posojilih in o deželni blagajnici. Posebno temeljito se je bavil z hipotečno banko, pri kateri priliki je zlasti ožigosal malomarnost slovenskih deželnih odbornikov, da nista preprečila imenovanja tujca dr. Staudingerja ravnateljem deželnega hipotečnega zavoda. Nato je prešel g. poslanec na vprašanje glede podpor pogorelcem v Bocu, dajal je nasvete, kaj je treba ukreniti in obljubil, da bo napel vse sile, da se Bocu nakloni čim najizdatnejša podpora. Takisto je naglašal potrebo, da se napravi v Bocu rezervar za vodo in da se posveti večja pozornost pogozdovanju bovškega okraja. Na vprašanje g. župana Šuline glede krošnjarstva in g. Kavsa glede mlekarstva je g. dr. H. Tuma dal dovoljen odgovor, nakaš se je shod odobruje delovanje g. poslanca zaključil.

— **Narodna nestrpnost „Lloydovih“ uslužbencev v Trstu.** Poroča se nam, da si je pred nekaj dnevi hotel neki Slovenec ogledati arzenal avstrijskega „Lloyda“ v Trstu. Vprašal je pri vrodu v arzenal stoječega vratarja prav vljudno — seveda slovensko — da li je dovoljen vstop v arzenal in če se sme isti ogledati. Vratar je na ta vljuden odgovor odvrnil surovo in robato in rekel, da ne ume „ščava“, to je slovensko. To je skrajna predrznost, da si upa uslužbenec družbe, ki uživa državno subvencije, to je denar davkoplačevalcev, med katerimi so tudi Slovenci, na tako nesramen način nastopati proti Slovincem! Zahtevamo, da bode „Lloyd“ dotičnega vratarja temeljito poučil, kako se ima vesti napram olikanim ljudem in da mu ni dovoljeno surovo žaliti mirnega Slovence v njegovih narodnih čutilih. Upamo, da bode „Lloyd“ storil svojo dolžnost, sicer bi morali biti uverjeni, da se take nesramnosti gode na izrečno dovoljenje „Lloydove“ uprave!

— **Umri** je na Dunaju poštni kontrolor, gospod Matija Kokalj, ki je prej dolgo časa služboval v Ljubljani. V Ljubljani je umrla gospa Marija Lenarčič roj. Mathian, soproga višjega finančnega svetnika g. Antona Lenarčiča.

— **25 letnica okupacije.** Odbor za proslavo petindvajsetletnice okupacije Bosne in Hercegovine je imel v torek večer svojo zadnjo sejo, v kateri je blagajnik g. Pogačnik poročal o dohodkih in troških te prireditve. Glasom poročila znaša čisti dohodek okroglo 1100 K in se bo oddala ta svota skladu, ki se nabira za napravo spomenika v boju padlim vojakom v Ljubljani. Odbor, kateremu so se pred enim mesecem, kot častni prezidij tvaričajoči gg. gimn. ravnatelj Andrej Senekovič, računski nadsvetnik Anton Svetek in profesor dr. Ivan Svetina pridružili, je štel 17 členov. Poleg imenovanih so bili še člani odbora gg.: občinski svetnik in hišni posestnik Anton Gorše, kot načelnik; c. k. vodja pomožnih uradov Polde Roth, kot načelnikov na mestnik; kalkulanti Ivan Ženko, kot zapisnikar; c. k. sodni oficijal Albert Pogačnik, kot blagajnik; potem predsed. sluga Ivan Baloh, hišna posestnik Ivan Belič in Lovro Blaznik, c. k. pisarniški oficijal Mirko Filipan, hišni oskrbnik Fran Jenko, hišni posestnik Alojzij Korsika, železniški uslužbenec Ivan Kraljič, župnik Mar-

tin Malenšek, poštni poduradnik Ivan Šeme in molar Alojzij Zorman. — Odbor je račun o prejemkih in izdatkih omenjene slavnosti odobril ter blagajniku g. Pogačniku dal ab solutorij. Tudi je izrekel odbor čast nemu prezidiju, zlasti g. ravnatelju Senekoviču za njegovo požrtvovalnost, potem odborovemu načelniku g. Goršetu, zapisnikarju g. Ženku in blagajniku g. Pogačniku za truda polno delovanje toplo zahvalo. Tudi je sklenil odbor, da g. Pogačniku, ki si je stekel s svojim napornim delovanjem največ zaslug za dobro vspelo slavnost, pokloni krasno izdelano, od vseh odbornikov podpisano spomenico. Odbor, ki se je koncem meseca februarja letos prvič sešel, je imel vse skupaj osem sej. Sklenil je končno, da odda vse poslovne spise in korespondence odboru za napravo spomenika v boju padlim vojakom, ki naj jih hrani. Odbor se potem razide.

— **V šentpetersko vojašnico** je prišlo danes več rezervistov, da se udeležijo vojaških vaj. Nekateri izmed njih so bili radi boleznih za letos oproščeni od vojaških vaj. Čakali in čakali so, da se jim vrnejo njih izkaznice, a zaman. Ker se je bilo bati, da zamude vlake so končno vljudno prosili, naj se jim vendar dajo njih izkaznice. A naleteli so slabo. Mesto izkaznic so dobili nekaj psov, kakor „Schafskopfe“, in reklo se jim je, naj počakajo, da se podčastnik najde. Ali se tako postopa z rezervisti? Mislimo, da bi že lahko nastale druge razmere.

— **Za vrtno veselico** pevškega društva „Ljubljana“, katera se vrši v nedeljo 23. t. m. na Koslerjevem vrtnu se že pridno pripravlja in bo gotovo kot nekaj zelo zanimivega in novega — zbirka redkostij in panoptikum. Najstarejše in tudi najnovejše redkosti so že, deloma tudi iz prekmorskih dežel došle in bo imela ta zbirka gotovo veliko poučnega za vse sloje in naj bi nikdo ne zamudil si ogledati imenitne razstavljenosti. Dobival se bo tudi seznam razstavljenih predmetov.

— **Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda** za brdski okraj bode dne 24. avgusta ob 4. uri popoldne v Lukovici pri Slaparju.

— **Iz Doba.** Predprodaja vstopnic za veselico „Bralnega društva“ v Dobu pri Ljubljani se nahaja v sledečih prodajalnah: Pri g. Šešarku v Ljubljani, Šelenburgove ulice, g. J. N. Potočniku in na pošti v Domalah, pri g. J. Rusu v Lukovici in g. Slatnerju v Kamniku. Cena za I. sedež 1 krono, za II. 80 vin. in za III. 40 vin. Odbor vabi še enkrat vse najuljudnejše k mnogobrojni udeležbi, ker program je jako zanimiv.

— **Za pogorce v Vačah.** V nedeljo dne 23. t. m. popoldne ob 4. uri se vrši v gostilni pri „Fortuni“ s prijaznim sodelovanjem lihtjske godbe tombola v korist pogorelcem na Vačah. Dobitki za tombolo blagovolijo naj se oddati v imenovani gostilni do nedelje popoldne.

— **Krško dijaštvo** priredi v prostorih „Bralnega društva“ v nedeljo, dne 23. avgusta t. l. na korist Prešernovemu spomeniku veselico. Vspored: 1. Mendelssohn: „Sen polne noči“, koračnica, godba za gosli s spremljevanjem na glasovirju. 2. Dr. G. Ipavice: a) „O moja Avstrija“, H. Sattner: b) „Studentek“, mešana zbor. 3. A. Nedved: „Pred durmi“, samospev za sopran s spremljevanjem na glasovirju. 4. Loozing: „Car in tesar“, duo za gosli s spremljevanjem na glasovirju. 5. A. Foerster: „Naše gore“, mešana zbor. 6. Keler Bela: Čveteroročna predigra na glasovir. 7. Dr. G. Ipavice: a) „Kukovica“, b) „Tišek“, mešana zbor. 8. Žive podobe. 9. Prosta zabava in ples. Vstopnine: 1 K za osebo, za dijake 40 h. Preplačila se hvalažno sprejemajo. Začetek ob 7. uri zvečer.

— **„Žalosten odmev iz orožnih vaj“.** V „Gorenju“ čitamo: „Gorje je tudi tistemu krdelu slovenskih vojakov, ki ima za poveljnika ali kakega nižjega zapovedalca Nemca, napojenega z germanskim duhom. Koliko nezaslužnih kazni, koliko nepotrebnih muk pri vežbanju in koliko drugega nepotrebnega napornega dela v vojašnici morajo pretrpeti nesrečni vojaki pod njegovo kruto oblastjo. Slovenski vojak so se še v vseh bitkah, katerih so se udeležili, odlikovali z nenavadno hrabrostjo ter srčnostjo in tudi sedaj v mirnem času se pri vsaki večji vaji izkažejo kot dobri in zanesljivi vojaki v občo zadovoljnost in pohvalo višjih poveljnikov. Ali vse to jim ne pridobi poštene naklonjenosti in prizanesljivosti od strani zapovedujočega nemškega šovinista, ampak ta pri vsaki ugodni priliki poskusi z veliko slastjo svojo železno moč nad njimi. Slovenski vojak mu je zanikaren pes, on pa je žlahten

gospod in polbog, ki razpolaga črez življenje in smrt uboga vojak! Ako bi stl s svojim nemškim gnevom pristransko in krivično zdravje ali življenje kakega slovenskega nesrečnega in s tem pahnil družino tega v največjo bedo in nesrečo, to njega ne briga, ker ve, da bi ne bilo treba njemu kot povzročitelju skrbeti za osirotele slovenske reveže in tudi država bi se otrsela take neprijetne naloge. Pri tem se spominjamo na one orožne vaje, ki so se vršile lani ob tem času na Notranjskem tam okrog Ilirske Bistrice in Trnovega. Tam je bil pri teh vajah tudi naš domači domobranci polk št. 27 iz Ljubljane. Kakor znano, pa morajo zdaj zadnjo, to je četrto orožno vajo, delati tudi vsi tisti vojaki, ki so prvotno služili in dovršili prve tri orožne vaje pri pešpolkih, pri domobranci in orožne vaje pri teh trajajo vselej po 28 dni, a pri pešpolkih navadno le po 13 dni. Zakaj so ravno domobranci udarjeni s toliko večjim trpljenjem, to nam ni znano. To pa smo slišali že od več strani, da se pri domobranci tudi sploh postopa mnogo trše in osorneje, kakor pri pešpolkih. Posebno nad onimi vojaki, ki pridejo k orožnim vajam od pešpolkov, se domobranci radi znašajo, češ, zdaj vas imamo in vam pokažemo, da nas bodele pomnili! Med vsemi težavami in neprijetnostmi, ki jih morajo pretrpeti vojaki v mirnem času, so vsakoletne jesenske orožne vaje najhujše. Vsako leto najde pri teh vajah vojakov smrt, nekateri pa si nakopujejo neozdravljive bolezni. Toda vse trpinčenje naši vojak navadno udano in voljno prenašajo, ako se ravna pri tem z njimi vsaj s človeškim čutom. A tistega surovega in razžaljevega zmerjanja, s katerim nekateri častniki tako radi obkladajo moštvo, raznovrstnega nepotrebnega mučenja in draženja, posebno če to izvira iz narodnostnega sovraštva, ne morejo hladnokrvno prezreti in pozabiti! Zato naj bi se z vojniki, zlasti z onimi, ki prihajajo k zadnjim orožnim vajam in so se mnogi med njimi doma že privadili boljše družbe, postopalo bolj človeško!

— **Sreča v nesreči.** V vasi Križ na Krasu so pasli 12 t. m. živino na seiskem pašniku turječki. Kakor na Krasu vobče, kjer je vse polno jam, brezdin in podmolov, nahaja se tudi na tem občinskem pašniku globoka, s skalami obdana jama, katero imenujejo domačini „V pečinah“. V bližnji te jame so pasli tudi oni štirje dečki. Eden izmed njih — 13letni France Rezek — je splezal na skalo; a ker je premalo pazil, mu je spodrsnilo in je padel navpično v 25 metrov globoko jamo. To se je zgodilo ob 7. uri jutraj. Ostali dečki si iz strahu niso upali o dogodivši se nesreči nikomur ničesar povedati. Šele zvečer ob 9. uri se je nekaterim vaščanom posrečilo dečkom izvabiti težko izpoved. Vaščani so se takoj z lučjo in drugimi potrebnimi pripravami odpravili k jami. Nato so spustili Alojzija Hačarja po vrvi v globočino in ta je našel na dnu dečka — živega in razmerno malo poškodovanega, dasi je padel 25 metrov visoko. Deček je prebil v tem groznem položaju celih 14 ur. Rešitelj ga je našel na dnu jame mirno spečega z jopico pod glavo. Deček ni razmerno hudo poškodovan, zlomljena je namreč samo leva roka in leva noga. Ponesrečenca so takoj prepeljali v Nabrežino in od tam v bolnišnico v Trst.

— **Iz Gornjega grada** se nam piše: Pred tremi leti je bil tukaj nočni čuvaj Matevž Kolenc, ko se je ob 1. uri popoldne približal kaplarnovi kleti, v kateri je zapazil luč, obstreljen, da mu je samokresna krogla obticala v čeljusti. Strelca niso dobili, dasi ga tukaj pozna vsak otrok. Pričeli sta se že dve preiskavi, a sta bili obe vstavljeni. Pri zadnji se je imenovalo naravnost ime sumljivega krivca, svedoki so izpovedali zelo obteževalno za-nj, a ko je vse pričakovalo, da se dotičnega obdolženca prime, se je preiskava mahoma — vstavila. Zakaj? To je zagonetka, ki se da rešiti samo na ta način, da je morda sdišče preiskavo ustavilo, oziroma moralo vstaviti na višji migljaj, ker bi sicer moralo postopati proti duhovniku. Preiskava je spravila toliko sumljivih momentov na dan, da je edino to mogoče. V celi stvari pa se nam zdi jako čudno, da se v tej zadevi od pristojnih oblastev ne vrše nobena poizvedovanja več in da se je tudi sprva zelo mlačno zasledovalo krivca, kar pač drugače ni običajno; saj se sicer v najnezatnejših in najmalenkostnejših slučajih vrše poizvedovanja z obudovanja vredno energijo in se ne opuste preje, da se ne pride stvari do dna. Pobjo nočnega čuvaja, ki je bil smrtno nevarno ranjen in pohabljen za celo življenje, pa vendar ni nobena malenkost! Nam bi bilo ko-

nečno vse jedno, ako dobi sodišče krivca ali ne, smili se pa nam ubogi nočni čuvaj, ki je v izpolnjevanju svoje itak težavne službe vsled prizadejane mu poškodbe popolnoma obnemogel in zaradi tega tudi izgubil službo pismo- noše, katera ga je edino živela. Ta revež opravlja sedaj za 10 kron me- sečne plače naporno službo nočnega čuvaja, da se bomo preživeli, dočim po- škodovalac najbrže tiči v blagostanju in si da pokojno rasti svoj okrogli tre- bušček. Ta brezobrazen človek, kate- rega so, kakor se trdi, slovenski in nemški časopisi že imenovali s polnim imenom, nima toliko vesti, četudi je baje služabnik božji, da bi svojo žrtev, ki se nahaja v najskrajnejši bedi, ako ne drugače — vsaj skrivoma podpiral in mu privoščil vsaj kako drobitnico s svoje bogato obložene mize. In ako ni kriv, zakaj mirno prenaša tako grozno obdolžitve, kakor mu jih je javno očital Matevž Kolenc in razni listi? Zakaj se ne opere pred javno- stjo tega sramotnega suma? Ali ne ve, da „qui tacet, consentire videtur“? Ali nima toliko poguma? — Sicer pa mislimo, da veže tudi trško občino, v katere službi je bil Kolenc obstreljen, častna dolžnost, da se zločinca zasledi in ga doleti pra- vična kazen. Pa tudi v svojem in- teresu je občina primorana napeti vse sile, da se eruiira krivec. Sedanji nočni čuvaj Kolenc, ki je že obnemogel in za vsako delo nezmožen, pripade v ubožno oskrb občini in trška občina bo morala vrhu tega še plačati Kolencu, to je garantirano, primerno odškodnino, ker je isti v izvrševanju občinske službe postal dela nezmožen, in ob- čina bode vse to plačevala — za bogatega zločinca, ki se ji bode v pest smejal, da je tako nespa- metna! Ali ne bode slavni obč. odbor ničesar storil, da bi pripomogel revežu Kolencu do pravice in da bi se obvaroval škode?

— **Misterijozen slučaj.** Iz Trsta se nam poroča: Strojevodja južne železnice, 42letni Jakob Vračko, je prišel včeraj popoldne na svoj dom v Rojšanu št. 172 in je našel svojo 23letno ženo Marijo ustreljeno na postelji. Poleg nje je ležal vojaški revolver, last nečega v isti hiši sta- nujočega nadporočnika pešpolka št. 97 Sigfrida Hellerja. Vračko je poklical ljudi in prišla je tudi policija. Vračko je povedal policiji, da se je tisto jutro ob 9. uri 25 min. pripeljal z vlak- kom iz Ljubljane v Trst in našel vrata v svoje stanovanje zaprta. Ker je za- man trkal, je končno vrata ulomil. Nad poročnik Heller ni vedel povedati, kako je prišel njegov revolver v Vračkovo stanovanje. Revolver je bil spravljen v omari, nadporočnik pa je že ob 9. uri jutraj odšel z doma. Pri za- slišanju v hiši stanujočih ljudi se je izvedelo, da so nekateri slišali strel iz revolverja. Vračko je povedal, da je enkrat sam ustrelil, a le, da bi videl, če je revolver nabit. Dveh strelcov ni nihče slišal. Vračko je tudi rekel, da je živel s svojo ženo v jako srečnem zakonu. Sodnik je dal Vračkota zapreti, ker ga ima na sumu, da je morda sam ustrelil svojo ženo.

— **Zaprl so v Trstu znanega tatu** Antona Staniča iz Podgrada, ker se je lotil nekega 9letnega otroka.

— **Nezgoda na električni cestni železnici.** Včeraj zvečer okoli pol 9. ure je šel 73 let stari, nekoliko gluhi godec Jakob Gorišek, stanujoč v Trnovskih ulicah števil. 1, po Karlovski cesti domov. Bil je ne- koliko vinjen ter je kolovratil po tiru električne cestne železnice. Nasproti privozil mu je električni voz. Voznik Franc Vidrih je na vso moč zvonil, a Gorišek se ni zmenil za zvonjenje in je šel svojo pot naprej. Bil je čisto blizu, ko je voznik električni voz že domala ustavil, vendar ga je ta še sunil, da je padel na cesto. Gorišek je obležal nezavesten na cesti. Dva policijska stražnika sta ga prenesla na policijsko stražnico na Karlovski cesti, kjer se je kmalu zavedel in potem odšel v spremstvu stražnika na svoj dom.

— **V pijanosti okraden.** Delavec Mihael Pončur, stanujoč na Karolinski zemlji št. 2, je pijan za- spal na dvorišču hiše št. 15 na Ka- rolinski zemlji. Med spanjem mu je nekdo ukradel iz žepa denarnico, v kateri je imel nad 4 K denarja. Tat- vine sumljiva sta dva delavca, katera sta Pončurja preobračala, ga mazala s črnolom in ga končno posadila v koš, ne da bi se bil zbudil.

— **Bicikel ukraden.** Danes ponoči je neznan tat ukradel stavb- nemu mojstru Franu Pustu v Strel- ških ulicah iz shrambe na dvorišču Styria-bicikel št. 32436, vreden 300 kron. Tatvine sumljiv je neki bivši Pustov vajenec, kateri je bil spoden, ker je kradel drva in jih prodajal. Bicikel ima balanco odrto in neenaka pedala.

— **Zaprl so hlapca Franceta** Zagarja, kateri je svojemu gospodarju Teodoru Hoellerlu v Slomškovi uli-

cah št. 27 poveril denar, katerega je dobil pri odjemalcih piva.

— **Pobegnil je danes zjutraj** od dela pri realni prisiljenec Vesco Cesare iz Seurella, okraj Borgo na Južnem Tirolskem.

— **Kozolec podrla je včeraj** zvečer nevihta pošestniku I. Plankarju na Dolenjski cesti.

— **Izgubljene reči.** Hlapec Ivan Ogrin, stanujoč na Rimske cesti št. 23, je izgubil včeraj, na poti od Dunajske ceste po Bleiweisovi cesti srebrno uro in srebrno verižico s pri- veski. — Trgovski sodrnik Franc Medic, stanujoč na Ambroževem trgu št. 7, je izgubil na poti iz kleti po Zaloški cesti do šentpeterske cerkve srebrno uro.

— **Najnovejša novica.** Tr- pinčenje jetnikov. Policijski nad- zornik Chylinski, ki je grozno trpinčil vjetnike v Saybusu, je bil obsojen v 7 mesečno ječo. Soobtoženi trije poli- caji so dobili po 6 tednov zapore. — Nadškof Kohn mora potovati še enkrat v Rim zaradi znane afere. — V petih dneh čez Atlantski ocean je prišel nemški parnik „Willem Veliki.“ — Papež Pij X. je dal za rimske reveže 100.000 lir in za ljudsko kuhinjo 5000 lir. — Škarlatinka razsaja med otroci v Lvovu tako hudo, da so morali pri otroški bolnišnici na- praviti polno barak na vrtu. Začetek šolskega leta se je odgodil. — Pape- ževa dedščina. Neapeljski župnik Miloni je zapustil 400.000 lir za vla- dujočega papeža. Ker pa je umrl za časa sedisvakance hočejo njegovi so- rodniki oporoko ovreči. — Poštni debit je odtegnila ogrska vlada monakovskemu listu „Jugend“. — Ne- človeški sin. V Moravski Tribavi so našli orožniki v kleti kmeta Pro- serja njegovega 80letnega očeta z vrvmi zvezanega v kleti, kjer je bil starček že več let zaprt. Ko so ga pre- nesli na svetlo, je umrl. — Samomor blaznika. Na Reki je blazni Fran Senjan splezal na streho ter kričal: „Živela avtonomija!“ potem pa pred očmi matere in občinstva skočil s strašne višine ter se ubil. — Sedem francoskih turistov, ki so šli na Montblanc, se pogreša.

— **Stopetdesetletnica roj- stva Josipa Dobrovskega.** V ponedeljek, dne 17. t. m., je preteklo 150 let, odkar se je rodil oče naš slavi- stike, Josip Dobrovsky. Dolgo časa je zastirala skoro nepredorna megla svetlo osebnost tega slovenskega učenjaka. Slikalo se ga je kot moža, ki se je brez zanimanja za proubo svojega naroda, uklanjajoč se samo prirojenemu nagibu k znanstvenemu raziskavanju — bavil s proučevanjem svojega maternega jezika in slovan- skih jezikov sploh. Toda skoro se je pokazalo, da so bile vse take in enake trditve neosnovane. Danes se povsodi, kjer se govori češki, kjer se čuti slovenski, časti Josip Do- brovsky kot velik domorodec in uče- njak, ki je v časih, ko je narod še spal v narodni nezavednosti, sam oral ledino in vzbujal rojake iz stu- letnega mrtvila k novemu življenju. Josip Dobrovsky je oče slavistike, kateri je dal novo kritično smer, velik učenjak, čegar vpliv na cele generacije slavistov je bil velikanski, on je jasna zvezda na obzorju slo- vanske znanosti. Tudi mi Slovenci se s hvaležnostjo in spoštovanjem spominjamo Josipa Dobrovskega. Saj je pač znano, da si je Dobrovsky tudi za naše slovstvo pridobil ne- precenljivih zaslug. On se je živo za- nimal za razvoj našega jezika, dasi je bil ta takrat le malokomu še znan; zlasti ugodno je vplival na našega Kopitarja in druge taktatne slovenske literate, katere je bodril k marljivemu narodnemu delovanju, dajajoč jim krassen vzgled, kako je treba delati za proubo speče na- rodne zavesti. Da se je v razme- roma zelo kratkem času našemu jeziku dala stalna oblika, to je, da se je jezik slovniško uredil, to je ponajveč zaslug Dobrovskega. Zato slava njegovemu spominu!

— **Kristusov nagrobni prt v Turinu.** Prepri učenjakov in duhovnikov o pristnosti takozvanega Kristusovega nagrobnega prta v Tu- rinu se bliža koncu. Katoliška cer- kev se ni mogla več dalje vstav- ljati nepobitnim dokazom o nepristnosti te relikvije in se je molče udala. Dokazalo se je, da je ta nagrobni prt nastal šele v prvi polovici 14. stoletja, torej malo časa prej, ko je papež Kle- ment VII. slikarji na tem prtu v posebnih buli kot pristno pripoznal. Od tistega časa naprej pa so cer- kvni krogi z vso energičnostjo po- vdarjali pristnost te najdragocenejše relikvije katoliške cerkve in še le sedaj po preteku več nego 500 let so morali malodušno pod pezo znan- stvenih dokazov priznati, da so celih 500 let ljudi vodili za nos in jih grdo sleparili. Trdovraten molk sv. kongregacije obredov in relikvij, ki se je še na ukaz Leona XIII. imela

baviti s proučevanjem tega košči- vega vprašanja, je značilen in govori cele knjige! Sv. kongregacija molči, ker pristnosti Kristu- sovega nagrobnega prta v ožigled priučujočih protido- kazov ne more več braniti, priznati pa tudi neče, da je cerkev s svojimi nezmotljivimi papeži bila 500 let v grdi zmoti in da so ji njeno zmoto morali dokazati — brezverski uče- njaki! To mora boleti! Upam, da bode znanost ad oculos dokazala cerkvi marsikatero tako požno pomoto!

— **Siegfried, Adam, Rikard, Teodor, Oto Sarto.** V Siegsburgu na Nemškem izhajajoča „Siegszeitung“ je prinesla ob izvolitvi novega papeža sledečo brzojavko: „Papežem je izvo- ljen Siegfried, Adam, Rikard, Teodor, Oto Sarto, benečanski patrijarh.“ Ured- ništvo je namreč dobilo o izvolitvi tele- fonično poročilo. Da bi bolje razu- melo ime, je telefonist počasi zlogoval v aparat: „S—A—R—T—O, Sarto, a urednik si je tolmačil to za začetne črke krstnih imen ter jih preustrojil po nemški!

— **Knez Ferdinand okraden.** Policija v Miškolcu je brzojavno ob- vestila mestno poglavarstvo v Bu- dimpešti, da je neki neznan človek iz prtljažnega voza kneza Ferdinanda bolgarskega ukradel kovčeg s srebr- nim knezovim grbom. V kovčegu se nahajajo razne dragocene, ponajveč srebrne stvari velike vrednosti. Tatu še sedaj niso mogli zaslediti.

— **Mutec obsojen zaradi zmerjanja.** Krojač Hanis Silver- stein v New Yorku je popolnoma gluhi in mutast, vendar ga je tožila neka gospa zaradi psovovanja in zmer- janja. Razžaljive besede je namreč pokazal v znakih za mutaste, a gospa je slučajno tudi znala te znake. Nič ni pomagalo mutecu „tajiti“, ob- sojen je bil na 10 dolarjev globo. Sodbo mu je moral raztolmačiti po- seben tolmač zopet v znakih.

— **Zver v človeški podobi.** Na otoku Sahalin v Sibiriji v pro- gnanstvu živečega kmeta Kaserskega je ovadila njegova žena, da je po- moril že celo vrsto ljudi in ž njimi krmil svinje. Pri preiskavi so našli v njegovem stanovanju dve steklenici človeške masti, s katero si je mazal črevlje. Kaserski je ravnodušno pri- znal, da mu nobena pišča bolje ne diši kot človeška kri. Števila umor- jenih si ni zapomnil, ker je moril, kjerkoli se mu je nudila prilika.

— **Kako Madjari branijo svojo narodno čast.** Monakovska „Jugend“ je sicer dober ali Slovanom skrajno sovražen list. Pri vsaki priliki nas zasramuje in Slovani to udano prena- šamo. Madjari so v tem oziru vse dru- gačni. Zadnjič je „Jugend“ priobčila še precej nedolžen napad na Madjare. Posledica tega je bila, da so v Pešti v vseh kavarnah zahtevali, da se „Ju- gend“ opusti. V raznih kavarnah so jo sežgali. Društvo, ki oskrbuje kolportajo po vseh kolodvorih na Ogrskem, je prodajanje „Jugend“ takoj ustavilo in sklenilo, da je sploh več ne prodaja, časopisje pa zahteva, naj se „Jugend“ vzame poštni debit. Madjari imajo pač živ čut za narodno čast in za narodni ponos.

— **Najmanjša žena** je vse- kakor kubanska Chiquila. Rojena je bila 14. decembra 1869, a je vkljub svojemu 33 letom jedva 65 cm visoka ter tehta 17½ funtov. Mala dama pa je mnogo potovala ter pozna celo Ameriko pa tudi vsa večja evropska mesta. Za njeno garderobo jo lahko zavidava vsaka kraljica, a dragocenosti ima v vrednosti 800.000 dolarjev.

— **Smrt operiranega — zviša zdravniku plačo.** Dr. Lee, zdravnik bivšega ameriškega predsednika Mac Kinleya, je kot ve- ščak v neki pravdi zagovarjal na- čelo, ki bi postalo usodno za bol- nika, ako bi se uveljavilo. Neki dr. Manley je namreč tožil dediča gospe Barret, kateri je operiral želodec, a je žena kmalu po operaciji umrla. Dedič se je valed tega branil izpla- čati zdravniško nagrado 2100 mark, temu je ponujal le 600 mark, češ, da operacija itak ni nič pomagala. Dr. Lee je izjavil kot veščak, da zdravnika smrt operiranega ne osvobodi dolžnosti, temu bi v takem slučaju moral imeti zdravnik celo pravico, zahtevati višji honorar. Ako bolnik po operaciji ozdravi, poviša to zdravnikov ugled, ako pa umrje, zdravniku škoduje, ker se bolniki ne zatekajo s tolikim zaupanjem več k njemu.

— **Američanski čudak.** V Čikagu je umrl 83letni milijonar George Cline, ki je imel zelo čudne navade. Po svetovni razstavi v Či- kagu kupil si je Cline hotel s 75 so- bami in je živel v njem popolnoma sam. Za stanovanje je rabil samo eno sobo, a je pustil vkljub temu vseh ostalih 74 sob krasno meblo- vati. Pod njegovo posteljo je ležalo osem vijolin, med temi ena v vred- nosti 6000 mark. Zadnjih deset let

pred smrtjo je skoro neprenehoma igral na vijolino. Večkrat ga ni bilo po dva dni nič na svetlo in ves ta čas ni vžil nikake hrane. Potem se je pa navadno podal v kako slabejšo gostino, kjer pa ni nikdar več po- trosil za kosilo kakor 60 vinarjev. Celi mesec je potrosil za hrano samo 12 mark. Poleg sviranja je pa ljubil še neko drugo zabavo. Poiskal je namreč Irce, ki so govorili v po- sebnem čudnem narečju, jim stregel z jedjo in pijačo, samo da jih je slišal govoriti. Svoje kolosalno pre- moženje je zapustil ta čudak svo- jemu bratu in drugim sorodnikom.

— **Od kod je beseda „fija- ker“?** Pred letom 1612. so si pri- voščili v Parizu le milijonarji in po- sebnio veliki gospodje razkošje, da so se vozili v lastnih vozovih. Drugo plemstvo in meščani so hodili ali peš, ali pa so se dali v nosilnicah prenašati. Takrat pa si je izmislil podjetni trgovec Saupage nove vire dohodkov. Dal si je napraviti več voz ter jih prepustil občinstvu na razpologo za 25 sous od ure. Imel je čudovit uspeh. V začetku so ime- novali njegove vozove „Carosse“; ker pa je imel Saupage nad vratmi svoje hiše naslikanega sv. Fiakrija, klicali so ga kratko Fiaker, a ime je pre- šlo polagoma tudi na njegove vo- zove, pozneje pa na vsakogar, ki se je s prevažanjem pešal.

— **Grozna statistika.** Ame- riška statistika prinaša sledeče strašne podatke: Od leta 1895 do 1900 je bilo linčanih 2516 oseb, in sicer 1678 za- morecev, 801 beli, 21 Indijancev, 9 Ki- tajcev in 7 Mehikancev. Med umor- jenimi je bilo 50 žensk. V tekočem letu je bilo že 45 linčanj. Kakor znano, se pri linčanju izbirajo najgrozovitejše muke. Največ žrtev so nad ognjem po- lagoma žive pekli, a na tisoče ljudstva obojega spola in vseh slojev je bilo med gledalci.

— **Živa pokopana.** V ruski občini Novačerkavska je umrla nedavno žena bogatega graščaka. Ker ni bilo zdravnika blizu, da bi konstatiral smrt, naprosil je župnika, da to stori. Na župnikov nasvet je pokopal ženo že drugi dan. Čez nekaj časa pa mu je začela vest očitati, zakaj ni dal žene po zdravniku preiskati. Da si pomiri vest, zaprosil je višjo oblast, da sme ženo izkopati, kar se mu je tudi do- vililo. Izkopalcem se je pokazal grozen prizor, ko so krsto odprli. Meso z rok je bilo izpraskano, oči so bile izbuljene vsled straha in smrtno groze, v rokah pa je tiščala cele šope las, ki si jih je izpulila. Pokopali so jo bili namreč navidezno mrtvo ter se je zbudila v grobu.

— **Naročnik pred nebe- škimi vratmi.** Angleški cerkveni časopis „Wallasey Parish Magazine“ je neredno prejemal naročnine. Da bi naročnike spomnil na njihovo dolžnost, prinesel je razgovor ne- kega naročnika s sv. Petrom na pragu nebeških vrat. Peter: »Kdo si?« Duša: »Prebivalec iz Walla- seya.« Peter: »Ali si bil naročnik „Parish Magazinea?« Duša: »Da.« Peter: »Ali si plačal svojo naroč- nino?« Duša: »Pozabil sem.« Peter: (bert: mrašč!)

Književnost.

— **„Hrvatski kompas“**, fi- nancijski letopis za Hrvatsku, Sla- voniju, Dalmacijo, Bosnu i Hercego- vino te grad Rijeko. Požega. Cijena 8 K — Ta knjiga nam podaje verno sliko vseh financijskih in sličnih podjetij v hrvatskih deželah. Nave- dene so vse banke in hranilnice, vse zadrage, tovarne, rudniki, mlini in razne delniške družbe, kakor tiskarne in parobrodna društva. Pri vsakem zavodu je natanko navedeno, koliko ima vlog kako se iste obrestujejo, koliko znašajo delnice, koliko je glavnice in kdo zavod upravlja; na- tančna bilanca ob koncu omogoči vsakomur, da lahko vpogleda tudi v notranje poslovanje dotičnega zavoda, kar je šestokrat največje važnosti. Ako še omenimo, da se v knjigi na- hajajo še natančni podatki o Hrvat- skih trgovskih in obrtnih zbornicah in o hrvatskih trgovskih društvih in da nam podajajo ob koncu skrbno sestavljene tabele o skupnih aktivih in pasivih, o dohodkih in stroških vseh hrvatskih denarnih zavodov, jasen in temeljit pregled gmoletne stanja na Hrvatskem, smo v kratkih potezih izprijeli vsebino cele knjige. „Hrvatski kompas“, ki je vseskozi, kolikor smo se mogli prepričati, vestno in skrbno sestavljen, bo vse- kakor dobro služil svojem namenu. Tudi naši denarni zavodi, ki imajo zveze s Hrvatsko, ga bodo lahko z vspehom rabili, zlasti pa bode ta knjiga dobrodošla posojilnicam in lesnim trgovcem v Gornji savinski dolini, ki bode v nji našli marsika- tere za nje važne podatke. „Hrvatski kompas“ v obče priporočamo vsem interesovanim krogom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zagreb 20. avgusta. Proti banu Pejacevichu je zavladala nepopisna nevolja. Izkazalo se je, da je ban sam ukazal, da se na cesarjev rojstni dan razobesijo madjarske zastave, ter je tudi na banski hiši dal razobesiti take za- stave. Zaradi teh protizakonitih zastav je ne le v Zaprešiću, nego tudi v raznih drugih krajih tekla kri. Sedaj, ko je bilo toliko ljudi ubitih, ranjenih in zaprtih, je ban svoj ukaz preklcal. Danes ni raz- obešena nobena madjarska za- stava.

Budimpešta 19. avg. Cesar se je sinoči ob pol 8. uri pripeljal sem in bil jako slovesno sprejet. Danes, na dan praznika Sv. Ste- fana so tu velike slavnosti. Cesar se je z dvorom udeležil maše.

Beligrad 20. avgusta. Neki tukajšnji list debutira z vestjo, da so macedonski vstaški odbori v avstrijski službi, češ, Boris Sara- fov dobiva od avstrijske vlade denar, vstaši pa imajo avstrijske puške najnovejšega modela.

Beligrad 20. avgusta. O usodi ruskega konzula v Prizrendu, Man- deljstama se še vedno nič ne ve in isto tako tudi ne o usodi ruskega konzula v Solunu, Giersa. Tukajšnji listi trde, da sta oba mrtva in da sta bila umorjena, ker je Rusija nastopila proti Turčiji.

Beligrad 20. avgusta. Ruski car je izrekel željo, naj bi vsaj mlajši sin kralja Petra dovršil svoje vojaške študije v Rusiji, če že ni mogoče, da jih tam dovrši tudi prestolonaslednik.

Carigrad 20. avgusta. Ruski poslanik Zinovjev je zahteval, da turška vlada izreče strogo ukor generalnemu inspektorju v Mace- doniji Hilmi-paši zaradi njego- vega in njegovih podrejenecv po- stopanja napram kristjanom. Tei zahtevi sta se pridružila tudi an- gleški in avstro-ogrski poslanik.

Carigrad 20. avgusta. Vest, da so bili pomiloščeni tisti Bol- gari, ki so pred tedni vprizorili v Solunu več dinamitnih atentatov, je neresnična. Obsojeni so bili za- radi atentata na otomansko banko Peter Bogdanov, učitelj Počev in Marko Stojan in zaradi atentata na nemško šolo Milan Arsov, vsi štirje na smrt, 29 drugih sokriv- cev je bilo obsojenih na ječo od 3 do 15 let. Razsodba leži že mesec dni v Carigradu, a vlada se je menda ne upa potrditi.

Petrograd 20. avgusta. V Ki- jevu je vojaški zapovednik ukazal, naj vojaštvo strelja na štrajkujoče železničarje. Neki oficir je stopil pred svoj čdelek in zaklical vo- jakom: „Kukavica je oni, kdor na- svoje lačne brate ustrelil!“ Oficirja so zaprl.

Rim 20. avgusta. Kardinal Rampolla je bil včeraj cele tri ure pri papežu. Listi domnevajo, da utegne zopet Rampolla postati državni tajnik.

London 20. avgusta. Admiral angleškega brodogva v Sredozem- skem morju je dobil važne u k a z e, vsled katerih je odposlal več vojnih ladij v Solun.

Jesensko obdelovanje. Ker vsak travnik in njiva potrebuje dosti fosfo- rove kisline, in ker ima hlevski gnoj, gnoj- nica i. t. d. zelo malo fosforove kisline v sebi, se ne sme pozaditi pri jesenskem ob- delovanju poleg običajnega gnojenja z hlev- nim gnojem dovajati fosforovo kislino po umetnih gnojilih in sicer v obliki garanti- rano čiste moke iz Tomaževe žilindre „znamka zvezda“ — Moka iz Tomaževe žilindre deluje vkljub dosti nižji cent ravno tako hitro in gotovo, kakor su- perfosfat, prekaša pa tega zlasti pri jesen- skih setvah s trajnim učinkom, kakor tudi vsled tega, ker ima v sebi mnogo apna in magnezije. Kakor smo izvedeli iz zaneslji- vega vira, se naroči lahko za to jesensko obdelovanje garantirano čista moka iz To- maževe „znamka zvezda“ vsak čas, brez kake zamude, v poljubni množini.

Bljevanje in driska se najbolj zabra- nita, če se hrani dojenče s Kufeko-jevo moko za otroke. Če se pridene Kufeko- jeva moka za otroke kravemu mleku, se zgosti slednje v želodcu otroka fino, kosmi- často, bolj podobno materinemu mleku in je potem lažje prebavljivo. V moki za otroke nahajajoče se beljakovine ne pospe- šujejo razvika organizmov, ki praznočajo bolezni, in varujejo torej otroka bljuvanja.

Razglas.

Državno (skupno) vojno ministrstvo namerava osigurati potom splošne konkurence predmete, označene v priloženem seznamu, in zaradi tega pozivlja, da se vpošiljajo pismene ponudbe.

Ponudniki se imajo po naslednjem ravnanju:

I. Oziralo se bode le na avstrijske in ogrske državljane (tvrdke), katerih verodostojnost in usposobljenost je brezdvajbna. Na tvrdke, ki so že člani vojnih zalagalnih konzorcijev, se pri tej konkurenci ne bo oziralo.

Ponujene stvari morajo vsekakor biti izdelane v tuzemstvu in iz tuzemskega materiala.

Pri podjetnikih dežel ogrske krone morajo se predmeti, ki se imajo preskrbeti in material zanje — poslednji v toliko, v kolikor se more dobiti v izdelovanju vzorcev vrst v potrebni množini in kakovosti in po enakih ali nižjih cenah, kakor zunaj Ogrske — izdelati v onih deželah samih.

II. Ponudniki, ki niso že znani državnemu vojnemu ministrstvu od prejšnjih dajatev, imajo s pričevali dokazati svojo solidnost in zalagalno zmožnost.

V to, da napravijo taka pričevala, poklicani so:

1. glede tvrdk, protokolovanih v trgovskem registru;

2. glede onih ponudnikov, kateri niso protokolovani pri trgovskem sodišču:

politične oblasti I. inštanije, v katerih okoliščini je bivališče ponudnikovo.

Spričevala, ki jih napravijo za to poklicani organi, se ne vroče strankam, temveč pošljejo naravnost državnemu (skupnemu) vojnemu ministrstvu.

Ponudniki morajo torej za napravo takega dokumenta pravočasno vložiti prošnjo pri pristojni trgovski in obrtni zbornici (ali političnemu oblastvu prve stopinje) in v prošnji morajo točno navesti:

1. Ime in priimek (besedilo tvrdke).

2. Obrtno stroko in bivališče.

3. Za izvršitev obravnave poklicano vojaško oblastvo (v predležem slučaju državno [skupno] vojno ministrstvo).

4. Termin za vložbo ponudbe in

5. Količino in kakovost predmetov, katere mislijo oddati.

Odlok, ki ga na to prošnjo dobi podjetnik, priložiti se mora ponudbi.

III. Ponudba omejuje se le na predmete, navedene v seznamu in se more glasiti na vso množino, ali le na kakšen si bodi del.

IV. Vsi predmeti morajo se vlagati po naposled odobrenih pečatenih vzorcih in popisih, ki so na ogled razporejeni pri monturnih skladiščih v Brnu, Budimpešti, Gradcu in na Dunaju (Kaiser-Ebersdorfu). Kakovost dobavnih predmetov mora oni omenjenih vzorcev vsaj enaka biti. Take vrste, od katerih je normiranih več velikosti, od kojih potrebščina v priloženem seznamu ni navedena po posameznih velikostnih vrstah, morajo se zalagati po predpisanih ali pri naročbi določenih razmerah velikostnovrstnega odstotka.

Podjetnikom je prosto, obrniti se na imenovane monturno-upravne zavode, da jim proti plačilu prepuste vzorce. Podjetniki, ki imajo od prejšnjih dobav vzorce, naj se v lastnem interesu preverijo o tem, da so ti vzorci še veljavni. Vrste, ki niso po zadnjem vzorcu izdelane, se brezpogojno ne bodo vsprejemale.

V plačilu, ki se zahteva od podjetnikov za te vzorce, obsežno je poleg cen, katere pravzaprav stane njih naprava, tudi 15% stranskih stroškov.

V. Oddaja kuhalne opreme za 2 moža, ponvice, pokrovi za kuhhalno orodje pešcev, potem jedilne skledice s pokrovom in vodne majolike se morajo naenkrat do konca julija 1904 vročiti, med tem ko se ima oddaja vseh drugih predmetov izvršiti vsaj do konca septembra 1904 v štirih enakih obrokih tako, da se odda po ena četrtina naročene množine do konca marca, maja, julija, in septembra 1904.

Vojna uprava si izrecno pridržuje pravico, oddajno množino eventualno zmanjšati ali pa eventualno za polovico povišati.

Tako povišanje naročila se tudi lahko zgodi med letom 1904 in v tem poslednjem slučaju je ponudnik zavezan — večjo potrebščino oddati vsaj v štirih mesecih po naročilu in za tako naročbo veljajo iste cene in pogodbeni pogoji, kakor za prvotno naročbo.

VI. Ponudbe se imajo napraviti po formularju, ki je naveden v tem razglasu, v njih se mora točno in jasno navesti monturno skladišče, v katero se hoče oddajati, množino in nazvanje ponujanih predmetov, ceno, povedano v številkah in pismenih za vsak predmet in obrok oddaje.

Ko bi se vojna uprava ne mogla ozirati na oddajni kraj, katerega si je izbral ponudnik, zavezan je na lastne stroške in nevarnost odpošiljatev v drugo ali tudi več monturno-upravnih zavodov preskrbeti.

Zalagateljem more se pa sicer dovoliti, da oddajo predmete v monturno skladišče, ki je najbližje njih etablissementu, da se ondi pregledajo in potem na njih stroške in nevarnost, če bi bilo treba pošljejo v druge monturne zavode. Kožuhovine se pa morajo oddati direktno v dotična monturna skladišča.

Za one pošiljatev voznega blaga po železnici na monturna zalagališča, ki pridejo po vizitaciji, pri kateri se nič pokazalo ni pomanjkljivega, v last vojaškega erarja, dovoljeno je zalagateljem olajšalo vojaškega tarifa povračilnim putem, ter se zalagateljem na dotičnih voznih listih od strani monturnih zalagališč daje potrdilo, da je pošiljatev prešla v last vojaškega erarja.

VII. Če pa več ponudnikov skupno stavi ponudbo, imajo v ponudbi izrecno izjaviti:

1. Da se zavezujejo solidarično jamčiti za točno izpolnitev zalagalnih pogojev;

2. Kdo je v njih imenu pooblaščen v tej zalagalni zadevi občeati z vojno upravo.

Tako skupno ponudbo imajo podpisati vsi podjetniki in povedati svoj karakter in bivališče, ime in priimek.

VIII. Za zagotovljenje ponudbe je položiti varščino v znesku petih (5) odstotkov vrednosti ki odpade na ponujane predmete po zahtevanih cenah, pri kaki na uradnih sedežih vojaške intendance poslujočih vojaških blagajnic (plačilnic).

Varščina ima se vložiti v gotovini ali vrednostnih papirjih, pripravnih za vlaganje kaveije. IX. V ponudbi je navesti vložitev varščine in povedati, koliko da znaša in kakšna da je (gotovina, vrednostni papirji).

Depozitni list, ki ga izda vojaška blagajnica (plačilnica) o vloženi varščini, je tudi hkratu z zapečatenim ponudbo, vendar v posebnem zapečatenem kovrtu (po obrazcu, navedenem na koncu razglašja) doposlata državnemu (skupnemu) vojnemu ministrstvu.

Opomni se, da se kuvertovane ponudbe in depozitni listi ne smejo dati skupaj v jeden kuvert, temveč se morajo posebej, pa vendar istočasno doposlata.

Radi vložbe jamščine naj se obrnejo ponudniki ob pravem času, in ne šele v zadnjih dneh pred potekom roka za vložitev ponudbe, na dotično vojaško blagajnico (plačilnico).

X. Ponudbe, ki morajo pri podjetnikih, ki niso znani državnemu vojnemu ministrstvu, biti opremljene z v točki II. omenjenimi odloki trgovinske in obrtne zbornice, oziroma politične oblasti, o prošnji za izpostavljenje spričevala o solidnosti in zalagalni zmožnosti in depozitni listi, o polaganju vadija, ki se morajo hkratu pa vendar posebej vposlati, morajo neposredno in vsaj do 15. oktobra 1903. leta ob 12. uri opoldne doiti pri vložnem zapisniku državnega (skupnega) vojnega ministrstva.

XI. V obliki pogodbenega načrta spisani podrobni pogoji ogledajo se lahko pri kornih intendancah, pri monturno-upravnih zavodih, navedenih v IV. točki, pri vseh trgovinskih in obrtnih zbornicah avstro-ogrške države, pri zvezi avstrijskih industrijalcev na Dunaju, pri trgovskem muzeju v Budimpešti in pri ogrskem deželnem industrialnem društvu v Budimpešti.

XII. Podjetniki morajo izjaviti v ponudbah:

1. Da so zalagalne in pogodbene pogoje pregledali in tudi razumeli, in da se jim popolnoma podvržejo;

2. Da so vzorce razpisanih predmetov natanko ogledali in tudi glede materiala, iz kojega so narejeni in o načinu, kako so narejeni, se natanko poučili.

XIII. Ako ima ponudba v številkah in pismenkah različne cene navedene, veljajo v pismenkah navedene cene.

Ponudba pravno veže podjetnika od tistega časa, ko jo je vložil, vojaško upravo pa šele od onega časa, ko je onemu, ki dobi zalaganje, naznanilo državno (skupno) vojno ministrstvo, da je njegovo ponudbo vsprejelo.

Ponudnik odreka se pravici, odstopiti od ponudbe, in v § 862. obč. drž. zak. in v členih 318. in 319. avstrijskega in v §§ 314. in 315. ogrskega trgovskega zakona nahajajočim se obrokom za sprejetje njegove obljube.

XIV. Vojna uprava si pridržuje neomejeni izbor med posameznimi ponudniki.

Pri sicer enakih pogojih se ponudnikom, ki izdelujejo ponujane predmete sami, daje prednost pred predkupci. Pri ponudbah je naznaniti izdelovalni kraj, oziroma od kod se dobivajo oni predmeti, katere se ponuja. (Glej formular za ponudbo.)

Če bi se kaka ponudba ne vsprejela v vsem obsegu, temveč z restringovanjem ponujen množine in cene, ima dotični ponudnik v petih (5) dneh, ko dobi dotično obveščeno, pri državnem (skupnem) vojnem ministrstvu vložiti pismeno izjavo, če sprejme spremembo svoje ponudbe ali ne.

Če se nasprotnik v petih dnevih ali nič ali pa le nedoločeno izjavi, se bode smatralo, da vzprejme modifikovano odobrenje ponudbe.

Če bi se pa od v kaki ponudbi skupno obsežnih ponudkov vzprejel le jeden ali drugi, takoj veže ponudnika.

XV. Ponudniki so zavezani, ko so se njih ponudbe povsem ali deloma vsprejele ali tudi njih potrjenjem spremenile, položeno varščino dopolniti do zneska desetodstotne kaveije od določen dajalne vrednosti in skleniti pismeno pogodbo, katere jednemu paru se na ponudnikove stroške pritiska kolek po lestvici.

Ko bi se kak podjetnik, ki je dobil zalaganje, branil podpisati pogodbo — ali pa ne prišel k podpisu te pogodbe, če tudi se je pozval, tedaj nadomestuje pogodbo z vsem, deloma vzprejet ali z njegovim potrjenjem spremenjena ponudba v zvezi z načrtom pogojev, spadajočim k temu razglasu.

Na ponudbo predstojajočim pogojem na kak način ustrezajoče ali prepozno vložene ali brzojavno stavljene ponudbe se ne bode oziralo.

Na Dunaju, dne 1. avgusta 1903.

Formular za ponudbo.

Na

c. in kr. državno (skupno) vojno ministrstvo.

1 krona
kolek

Ponudba.

Jaz N. N. stanujoč v izjavljam s tem, da hočem oddajati nižje navedene predmete c. in kr. monturnemu skladišču v v spodaj navedenih množinah po priležanih cenah in obrokih.

Množina		Nazvanje	C e n a						Oddaljni obrok
ponujanih predmetov			za		v številkah		v pismenkah		
					K	h	K	h	
	komadov		jeden	komad					$\left. \begin{array}{l} 1/4 \\ 1/4 \\ 1/4 \\ 1/4 \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{do konca} \\ \text{marca} \\ \text{maja} \\ \text{julija} \\ \text{septembra} \end{array} \right\} 1904^{(1)}$
	garnitur		jedno	garnituro					
	itd.		itd.	itd.					

Jaz potrjujem:

1. da sem ogledal zalagalne in pogodbene pogoje, ki jih je izdalo državno (skupno) vojno ministrstvo pod oddekom 13, št. 1651 iz leta 1903, in jih tudi razumel ter se jim popolnoma podvržem; nadalje

2. da sem vzorce razpisanih predmetov natančno ogledal in se natančno poučil, iz katerega materiala in kako so narejeni.

Na natančno izpolnitev svoje obljube jamčim z varščino K, (to je 5% dajalne vrednosti) obstoječe iz (gotovine, vrednostnih papirjev, listin), katere se je, kakor potrjuje v posebnem kvrtu hkratu doposlani depozitni list, vplačala pri vojaški blagajnici (vplačevalnici) v moji tovarni (delavnici)

Ponujeni predmeti se bodo naredili v tovarni, delavnici N. N. a v N. (ulice, hišna št.)

Priložen je uradni odlok o prošnji za pridobitev spričevala o solidnosti in zalagalni zmožnosti.

N., dne 1903.

(Lastnoročni podpis [ime in priimek] ponudnika, oziroma trg. sodno protokoliran vpis firme.)

*) Za kuhinjsko posodo, ponvice, pokrovne čašice za kuhinjsko posodo pešcev, potem za jedilne skledice s pokrovi in za vodne majolike je v smislu točke V. razglašja določen dajalni termin do konca julija 1904.

Formular za kuvert ponudbe.

Na

c. in kr. državno (skupno) vojno ministrstvo

na

Ponudba N. N. za zalaganje oblačilnih in opravičnih potrebščin vsled razglašja oddelek 13, št. 1651 iz leta 1903.

Dunaju.

Formular za kuvert za varščino.

Na

c. in kr. državno (skupno) vojno ministrstvo

na

Depozitni list o K h (gotovine, vrednostnih papirjev, listin) k ponudbi I. I. glede zalaganja oblačilnih in opravičnih potrebščin po razglasu oddelek 13, št. 1651 iz leta 1903.

Dunaju.

Glede določene vpošiljatev ponudbe in depozitnega lista se izrecno opozarja na točko IX. razglašja.

kateri se imajo zagotoviti.

Množina		Nazvanje	Cene so ponuditi za	Množina		Nazvanje	Cene so ponuditi za
250	garnitur	kožušnih poklad za kožuhe	1 garnituro	2.500	komadov	nadtopničarskih vrvic	1 komad
100	"	" " kož. ulanke	"	2.200	"	krmarskih znakov za pijonirske čete ali delavskih počastil za	"
600	"	" " zimske atile	"		"	železniški brzozjavni polk	"
2.500	"	kož. ovratnikov za kožuhe ali kožušne ulanke	"	42.000	"	infanterijskih portopejev	"
1.650	parov	rokavnih obšivov za kožuhe ali kožušne ulanke	1 par	12.600	"	konjskih	"
1.200	garnitur	kož. okrajnikov za zimske atile	1 garnituro	4.400	"	vrvice za obešanje signalnih rogov (novi vzorec)	"
18.500	komadov	listnic za podčastnike	1 komad	1.000	"	ulankinih pramov	"
70.800	"	naskakalnih trakov k čakam (izvzemši za huzarje) in h klobuku	"	109.000	"	rožice za atile	100 kom.
			"	94.500	metrov	črnorumenih vrvic za ogrske hlače	1 meter
10.800	"	čopkov iz konjske žime z rožo k čakam	"	62.000	garnitur	modrosivih za plašče (novi vzorec)	1 garnituro
250	"	za poljsko in trdnjavsko artilerijo	"	5.500	"	rujavih	"
4.650	"	čopkov iz konj. žime	"	3.500	komadov	vrvice za obešanje revolverjev brez peresne kljuge	1 komad
110	"	črnih za huzarske čake	"	360	"	brez kijcev	"
2.000	"	črnih z rožo k čakam	"	400	"	bobenskih tulov za kijce	1 par
50	"	črnih z rožo k čakam	"	2.150	parov	kijcev	1 komad
4.900	"	peresnih čopov h klobuku (novi vzorec)	"	130	komadov	signalnih rogov z ustnikom v	"
9.240	"	fesov s kitico	"	1.650	"	A F	"
330	"	cesarsko rumeno	"	70	"	rakev	"
210	"	temno zeleno	"	8.900	"	žrtev	"
155	"	hruševo rudečo	"	120	"	bobenskih obročev	"
115	"	svetlo modro	"	120	"	gornjih	"
288	"	z navadno	"	330	"	spodnjih	"
128	"	črešnjevo rudeče	"	3.000	"	obročev za ovitek	"
100	"	temno modro	"	550	"	strun	"
430	"	obrokov obodev h čeladi	"	10	"	natezalnic z vijaki za mesengaste bobne	"
940	parov	adjustiranih luskinskih trakov	1 par	350	"	natezalnic z vijaki za aluminjeve bobne nosil. kljuk	"
100	komadov	veržice za čopke iz konjske žime, belih	1 komad	8.000	"	ustnikov za signalni rog	"
500	"	orlov brez številke za čakpe	"	11.000	"	česal brez ročnih jermenov	"
27.300	"	orlov za čake, izvzemši za huzarje, poljsko in trdnjavsko artilerijo	"	3.200	"	ročnih okril	"
			"	37.000	metrov	nosilnih pasov h kuharskemu orodju za 5 mož	1 meter
12.000	"	orlov za čake brez številke za poljsko in trdnjavsko artilerijo	"	38.000	"	motovoznih pasov za tornistre z naboji	"
1.810	"	orlov s številko za huzarske čake	"	7.800	komadov	vrvice za šotorno steno nosilne oprave	1 komad
27.500	"	rož za čake (izvzemši za huzarje)	"	3.200	"	pičnih vrvi (novi vzorec)	"
2.550	"	rož za huzarske čake	"	9.500	"	bincljev za konje	"
50	"	rož k čopkom iz konjske žime	"	55.000	"	veder za napajanje	"
9.600	"	kovinskih rož h kapi	"	134.000	"	šotornih količev za nosilno šotorno opravo	"
25.050	"	pakfonskih števil za čake in za orle k čakam	"	50	"	oliv za šotorne stene nosilne šotorne oprave	100 kom.
12.600	"	oklepni veržice z levovimi glavami	"	660	"	ročnikov za taborske sekire	1 komad
1.900	"	emblemov za lovske klobuke s številko	"	300	"	ročnikov za lopate	"
1.800	"	klobuke za tirolske cesarske lovce	"	3700	"	zakrampe	"
22.000	"	držalcev za naboj	"	8.530	parov	konjskih količev	1 par
2.100	parov	krilatih koles	1 par	5.660	"	dragonskih	"
1.950	komadov	konjskih strelskih počastil	1 komad	16.000	komadov	huzarskih ostrog z vijaki	"
100	"	znakov za telegrafiste	"	2.000	"	igle k telečaku ali orodnemu tornistru	1 komad
4.000	"	topniških mernih počastil	"	70.000	kilogramov	lesenih podplatnih žbljev za usnjate čevlje	1 kilogram
1.400	"	delavskih odličil za pijonirje	"	3.000	parov	podkvic z 10 žblji	1 par
4.520	veličina	zvezd za šarže iz celuloida	1 veličina	3.400	komadov	brez trnja	1 komad
21.000	komadov	zaponk za pasove,	1 komad	6.200	"	vrtilnih	"
21.000	"	grbov za zaponke k pasu	"	1.950	"	zaponk	"
15.000	"	kljuk za infanterijski pas	"	1.550	"	s trnjem	"
12.000	"	mesingastih kapselnov za legitimacijski list	"	1.000	"	v večjih	"
11.000	"	malih ušesc	"	2.200	"	v manjših	"
1.100.000	"	za šotorne stene nosilne šotorne velikih	10 kom.	2.500	"	črno lakirani za tornister (nosilo)	"
300.000	"	z zagozdo	"	1.400	"	oklepov	"
1.400.000	"	oprave	100 kom.	1.900	"	dvojnih gumb	"
360.000	"	gladkih rumenih	"	2.800	"	dvojni gumb za zanetiti	"
921.000	"	gladkih belih	"	2.300	"	peresnih kljuk	"
275.000	"	numeriranih	"	1.600	"	nosilnih kljuk	"
40.000	"	gladkih belih	"	700	"	zastonjanih kljuk	"
13.000	"	gladkih belih	"	2.600	"	natezalnih škrbcev brez motovznega pasa	"
85.000	"	gladkih belih	"	6.500	"	nadomestnih peresnih kljuk	"
13.000	"	gladkih belih	"	150	"	natezalnih vijakov	"
37.000	"	gladkih belih	"	400	"	plošnatih ušesc z vij. maticami	"
35.000	"	gladkih belih	"	1.500	"	natezalnih škrbcev	"
150.000	"	gladkih belih	"	1.200	"	zapouk brez trnja	"
200.000	"	gladkih belih	"	3.000	"	za infanterijske nabojnače	"
43.000	"	gladkih belih	"	750	"	za obešalna jermena hlevnih uzd	"
18.000	"	gladkih belih	"	3.100	"	velikih zaponk za kavalerijske pasove	"
187.000	"	gladkih belih	"	3.500	"	pripenjalnih kaveljnov h konjski sablji M. 1877	"
100	"	gladkih belih	"	1.700	"	zaponk za puškina jermena	"
50	"	gladkih belih	"	1.850	"	kljuk za jermena repet.-karabinarjev	"
58.000	parov	gladkih belih	"	1.950	"	peresnih kljuk k vrvi za pripenjanje revolverja	"
122.000	"	gladkih belih	"	1.735	"	taborskih kljuk z ročniki	"
7.000	metrov	gladkih belih	"	650	"	lopate (novi vzorec)	"
15.000	"	gladkih belih	"	5.500	parov	klinastih uzd	"
2.000	"	gladkih belih	"	7.000	komadov	jezdil (brez žvalnih kaveljnov)	"
		gladkih belih	"		garnitur	žvalnih kaveljnov	"
15.000	"	gladkih belih	"		komadov	desnih	"
		gladkih belih	"		komadov	levih	"
16.000	"	gladkih belih	"		komadov	žval	"
31.000	"	gladkih belih	"		komadov	stremen	"
17.500	"	gladkih belih	"		komadov	obešalnih veržice za uzde brez pripenjal	"
400	komadov	gladkih belih	"		komadov	skladnih kosov za sedla iz sirove goveje kože v celih kožah	"
3.200	garnitur	gladkih belih	"		komadov	zaznamovane	"
		gladkih belih	"		komadov	inf. kuh. posod (s kastrolo) brez pokrova**)	"
8.200	"	gladkih belih	"		komadov	skled za infant. kuh. posodo (novi vzorec**)	"
2.200	"	gladkih belih	"		komadov	pokrovskih skledic za infant. kuh. posodo (stari vzorec**)	"
700	"	gladkih belih	"		komadov	vodnih čebrov**)	"
124.000	metrov	gladkih belih	"		komadov	konjske kuh. posode**)	"
7.000	komadov	gladkih belih	"		komadov	jedilnih skledic s pokrovom**)	"
4.410	"	gladkih belih	"		komadov	brez pokrova**)	"
14.500	metrov	gladkih belih	"		komadov	pokrovcev za jedilne skledice	"
6.200	komadov	gladkih belih	"		komadov	pokrovcev za skledice častniških kuhinj za 6 oseb	"
29.500	"	gladkih belih	"		komadov	kozarcev za kavine porejce	"
4.000	"	gladkih belih	"		komadov	svetilk za čete z	"
		gladkih belih	"		komadov	nosilnim sklepom	"
		gladkih belih	"		komadov	kaserol k infant. kuh. orodju**)	"
		gladkih belih	"		komadov	platna za zavijanje	"
		gladkih belih	"		komadov	gotovih	"
		gladkih belih	"		komadov	kap	"
		gladkih belih	"		komadov	sukenj z rokavi	"
		gladkih belih	"		komadov	zimskih hlač brez železja	"
		gladkih belih	"		komadov	iz sivo melirane haline za jetnike	"
		gladkih belih	"		komadov	žepnih robcev iz plavo natisnjene bombaževine za jetnike	"

**) Predno se pokositrijo in ko so bili pokositreni pregledajo se v etablisementu izdelovalca od organov dotičnih monturnih založišč.

Od tisočev zdravnikov tu in
inozemstva priporočena
najboljša hrana za
zdrave in na železcu bolne
Otroke
Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Rupeke

Otroška moka

Jzradno se obnesla pri bljuvanju, čreves-
nem kataru, driski, močenju, postelje itd.
Otroci
uspevajo izvrstno ob njej in ne trpé na
neprebavljivosti
tovarna dijet. hrane.
BERGEDORF R. Kufelke DUNAJ I.

Ivan Pintar
Lujiza Pintar rojena **Müller**
— poročena. —
Ljubljana dne 20. avgusta 1903. Gradec (2140)

Moderna, suha stanovanja

na dobrem zraku in solnčnem kraju, v pritličju, I, II. ali III. nadstropju, s 3, 4 ali 5 sobami, vsemi pritliklinami in vporabo vrta
se oddajo takoj ali za novembrov termin v novih Korsi-
kovih hišah na Bleiweisovi cesti št. 1.

Natančneje se izve pri lastniku istotam ali pa v cvetlični in se-
menski trgovini v Šelenburgovih ulicah št. 5. (1746—14)

Novo izboljšani gramofoni

(1) z zvočnim locnjem in varstveno skrinjico. (2136)
Najvišja spopolnitev! Zelo priljubljen pri društvih in zasebnikih.

Gramofon-avtomat za gostilni-
carje.

Igra samo, če se denar vrže notri.
Prodaja na obroke!

Velika zaloga najnovejših plošč.
Zamena starih plošč.

Rudolf Weber, urar

Ljubljana, Stari trg št. 16.

Naročila
na sunaj
se izvrše
z
povratno
pošto

Ces. kr. avstrijske

državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejaku.

Invod iz voznega reda.

veljaven od dne 1. maja 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoči osoni vlak
v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee.
Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 6. uri 31. osební
vlak v Trbiž od 1. julija do 15. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 6 m
zjutraj osoni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez
Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine
vare, Heb, Francove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m
dopolodne osoni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
1. uri 40 min. popoldne osoni vlak v Lesce, Bled, samo ob nedeljah in praznikih od
31. maja. — Ob 3. uri 56 m popoldne osoni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bre-
genc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine
vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (direktni voz I in II. razr.). Lipsko, na
Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osoni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste,
Inomost, Monakovo. (Direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje.
Osoni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri
5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano
juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osoni vlak z Dunaja čez Amstetten, Mo-
nakovo, Inomost (direktni vozovi I in II. razreda), Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr,
Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob 7. uri 12 m zjutraj osoni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri
16 m popoldne osoni vlak z Dunaja čez Amstetten, Straža, Toplice, Novega mesta,
Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik.
Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m in ob
10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz
Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m
in ob 9. uri 55 m zvečer samo ob nedeljah in praznikih. (1719)

Obleke, koca, stare mojaške
čevlje z dobri podplati na debelo
tudi proti šestmesečnemu plačil-
nemu odlogu pri L. Pressburger &
sin, Dunaj XX/1, tovarna Pressburg. 8

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem, pisal-
nim in risalnim orodjem
v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 2

Filijalka:

Resljeva cesta št. 7

priporoča:

Najboljše urejeno zalogo raz-
ličnega papirja, trgov-
skih in poslovnih knjig,
solskih zvezkov, biljež-
nic, črtala itd.

Katekizme in šolske knji-
ge za ljudske šole.

Molitvenike v raznih vezeh.

Tiskovine za gospode odvet-
nike in c. kr. notarje.

Fotografske aparate ter k
tema potrebne predmete.

Kipe slovenskih literatov.

Razno galanter. blago itd.

Nizke cene, točna in solidna postrežba.

Lepoto

polti napravi cvetlično milo
za umivanje obraza

Aida

à 60 vin.

Dobiva se samo:

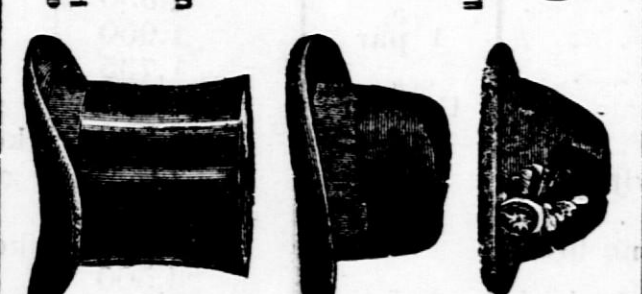
v lekarni „pri orlu“

mag. pharm. Mandatschlager

nasled. Svobode v Ljubljani.

Istotam se dobivajo tudi
ceniki (knjižice) s kratkim na-
vodilom o negovanju zob, las
in polti, z malim koledarjem
zastonj in po pošti.

Najnovejši in najboljši
kloubuke
vse vrste za gospode in dečke
izdelane pri avstrijskih, italijanskih in angleških tovar-
nicah in največji izbor in po najnižji ceni
pri G. J. HAMANN
Mestni trg št. 5.
Zaloga kloubukov
c. kr. privilegovanih dvornih kloub. tovar-
nic W. Pless, Dunaj, in J. Pichler, Gradec.
Kloubuki se po lastni želji glavo in po lastni
množici oblike izdelujejo in se vnaprejšnje
naročijo v kloubuki v popravilo.

Jv. Seunig
trgovec z usnjem
na drobno in debelo 35
v Ljubljani, Stari trg št. 7
priporoča

olje zoper prah

dosedaj najboljše, prosto ben-
cina, smole, petroleja ter kislin
brez konkurence, brez vsacega duha
po majhnih cenah:
1 kg. 50 h, 50 kg. à 70 h, pri
nakupu večje množine še ceneje.

Novo! Patentirano Novo!
nepremočljivo mazilo
za počrnenje rujavih
čevljev, usnja itd.

Pozor!

Pozor!

Prostori

na Kongresnem trgu št. 12 v Ljubljani

v kojih se sedaj nahaja „Narodna Tiskarna“ (1996—)

oddajo se s 1. novembrom 1903, event. pozneje

v najem.

Prostori se dajo porabiti deloma kot **privatna stanovanja**, de-
loma pa so primerni za **skladišča, kavarno ali restavracijo**.

Jzredno ugodna lega!

Naročajte izborno

(1384—27)

Ljubljansko delniško pivo

iz pivovaren

v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema

Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

Glavni trg št. 5, Ljubljana.

Tvrda Kapamacsija & Bondi

(2114—3)

O. Bernatović, poslovođa

priporoča slavnemu občinstvu svojo največjo zalogo

konfekcijskega blaga

za gospode in dame po najnižjih cenah.

Velespoštovanjem

O. Bernatović, poslovođa.

Preselitev!

Usojam si tukajšnjim, kakor zunanjim velečastitim damam
s tem najljubneje naznanjati, preselitev svojega (2106—2)

modnega salona

v Ribje ulice št. 5, odnosno Francovo nabrežje št. 5.

Zahvaljuje se za do sedaj v toliki meri izkazano mi za-
npanje, prosim uljudno iste blagonaklonjenosti i nadalje, ter vnovič
zagotavljač vsem cenjenim željam točno in najceneje postrezati
bilježim z odličnim spoštovanjem

Ivana Škrabar.

Restavracija „pri črnem orlu“.

P. n.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim
dnem prevzel „Vorspernigovo“ restavracijo

v Gosposki ulici št. 3,

(1972—7)

katero bom nadalje vodil pod imenom

restavracija „pri črnem orlu“.

Točil bodem izborno Steinfeldsko marčno pivo iz pivovarne
bratov Reininghaus v Gradcu, dalje pristen čvček iz Gadove peči,
Ljutomerčana, refoško, rizling i. t. d.

Postregel bom nadalje slavnemu občinstvu z izborno in ceno
kuhinjo.

K mnogobrojnemu obisku vabita najvljudneje

Ana in Štefan Miholič.

Restavracija „pri črnem orlu“.

Stern Marka **Za** Stern Marka

jesensko gnojenje!

Moka iz Tomaževe žlindre „Znamka zvezda“

je najbolji in najceneji gnoj iz fosforove kisline za strnino, deteljiska
muljavo, za sadež in olive, travnike, pašnike, zelenjadne vrte, sado-
nosnike, hmeljnike in vinograde.

Moka iz Tomaževe žlindre „Znamka zvezda“

učinkuje ravno tako hitro in gotovo kakor superfosfat, prekaša pa ga
po svojem trpežnem učinku kakor tudi po svoji veliki množini apna
in magnezije.

Moka iz Tomaževe žlindre „Znamka zvezda“

se prodaja pod jamstvom, da osebje fosforovo kislino, razstopljivost
citronske kisline in fine moke ter jo preprodajalci oddajajo točno po
proizvajalnih cenah.

Moka iz Tomaževe žlindre „Znamka zvezda“

se dobi vedno le v vrečah z zaznamovano sestojno višino, s plombo
in zgoraj omenjeno varstveno znamko.

Tovarna za Tomažev fosfat (žlindro)

družba z omejeno zavezo.

BERLIN W.

Opozarjamo posebno na to, da razpošiljamo vedno brez
vsake zamude! (2139—1)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.